

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna; given Stockholms slott den 5 mars 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels godkänna härvid fogade förslag till avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna,

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna.

1 kap. Allmänna bestämmelser.

1 §.

*Tillämpningsområde.
Anställningsformer.*

Detta reglemente äger tillämpning å lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, anställda såsom

*ordinarie lärare,
extra ordinarie lärare,
extra lärare,
biträdande lärare eller
timlärare.*

Reglementet gäller dock icke för övningslärare.

2 §.

Avlöning.

1 mom. Lärare äger åtnjuta *avlöning* enligt de föreskrifter och under de villkor, som innehållas i detta reglemente jämte de tilläggsbestämmelser, som på grund av stadgande i reglementet utfärdas av Kungl. Maj:t.

Avlöning utgöres dels av *lön* jämte i reglementet angivna *fasta lönetillägg* och *särskilda ersättningar*, dels ock av *rörligt tillägg*.

Till timlärare utgår avlöning i form av *arvode*.

2 mom. Uppbär läraren livränta enligt olycksfallsförsäkringslagen eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar på grund av arbete i statlig eller kommunal tjänst, skall hans avlöning nedsättas med belopp motsvarande livräntans storlek, såvida ej Kungl. Maj:t för visst fall annorlunda medgiver.

Det åligger lärare, som uppbär dylik livränta, att göra anmälan härom till skolstyrelsen.

3 mom. Är lärare berättigad att av statsmedel uppbära tjänstepension eller årligt understöd, beror på prövning i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer, om och i vad mån av sådan anledning avdrag å avlöningen skall ske; dock att sådant avdrag ej må äga rum på grund av pension, som åtnjutes enligt gällande bestämmelser angående pensionering av försvarsväsendets reserver av befäl och civilmilitär personal.

4 mom. Avlöning utgår, där ej annorlunda stadgas i reglementet, från och med den dag anställningen tillträdes till och med den dag läraren frånträder densamma.

Angående ordinarie lärares skyldighet att avgå från tjänsten samt lärares skyldighet att å avlöningen vidkännas pensionsavdrag stadgas i gällande bestämmelser om tjänste- och familjepension.

5 mom. Avlöning utbetalas månadsvis i efterskott, i den mån icke beträffande särskild ersättning utbetalning i annan ordning är särskilt stadgad eller eljest finnes lämpligen böra ske; dock bör avlöning för tjänstgöring, som upphör under loppet av kalendermånad, utbetalas vid tjänstgöringens slut.

3 §.

1 mom. Lärare är underkastad de tjänstgöringsföreskrifter, som meddelas i instruktion, stadga, reglemente eller annan dylik författning.

2 mom. Lärare skall, med bibehållande av den lönegrad han innehar, vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller den jämkning i åligganden, som kan bliva honom i behörig ordning ålagd.

3 mom. Lärare är skyldig att utan särskild ersättning fullgöra återläsning, där undervisningen inställts till följd av smittsam sjukdom; biträdande lärare och timplärare dock endast för det fall, att de uppburit avlöning under tid, undervisningen varit inställd.

Inställes, inskränkes eller avkortas undervisningen på grund av krig, krigsfara eller därmed sammanhängande förhållanden, gäller angående lärares skyldighet till återläsning vad i föregående stycke stadgas, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver.

Tjänstgöringsföreskrifter.
Återläsning.

2 kap. Tjänsteförteckning och löneplan för ordinarie, extra ordinarie och extra lärare.

4 §.

Tjänsteförteckning.

Befattningshavare	Lönegrad	
	nr	omfattande följande löneklasser i löneplan K
I. Ämneslärare i teoretiska eller praktiska läroämnena — dock ej vid högre folkskola — vilken äger behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk eller av Kungl. Maj:t förklarats berättigad att åtnjuta lön som adjunktskompetent lärare		
a) ordinarie	KO 23	23—26
b) extra ordinarie	KEo 21	20—23
c) extra	KEx 20	17—19

Befattningshavare	Lönegrad	
	nr	omfattande följande löneklasser i löneplan K
II. Annan ämneslärare.		
A. I teoretiska läroämnen eller i följande praktiska läroämnen eller yrkesämnen, nämligen		
på handelslinje: handelsteknik (omfattande ämnena handelsräkning, bokföring, handelslära och handelsrätt, inköps- och försäljningsteknik),		
på teknisk linje: mekanik med hållfasthetslära, teknisk varukännedom, beskrivande maskin- och byggnadslära, industriell ekonomi, ritteknik, fältmätning och avvägning		
a) ordinarie	KO 21	21—24
b) extra ordinarie	KEo 18	17—21
c) extra	KEx 18	15—17
B. I hushållsgöromål eller kvinnlig slöjd, respektive sömnad vid praktisk mellanskolas eller yrkesbestämd högre folkskolas hushållslinje och kommunal flickskolas praktiska linje		
a) ordinarie	KO 18	18—22
b) extra ordinarie.....	KEo 16	15—19
c) extra	KEx 16	13—15
C. I stenografi, maskinskrivning, verkstadsarbete eller annat praktiskt läroämne eller yrkesämne, än här förut sagts, vid praktisk mellanskola, yrkesbestämd högre folkskola eller kommunal flickskolas praktiska linje		
a) ordinarie.....	KO 16	16—20
b) extra ordinarie.....	KEo 15	14—18
c) extra	KEx 15	12—14

För kvinnlig lärare skall lönegrad icke omfatta den ovan för lönegraden angivna högsta löneklassen.

Extra ordinarie eller extra lärare må erhålla lönegradsplacering, som ovan under I anges, ändå att han icke fullgjort för motsvarande ordinarie lärare föreskriven tidigare lärartjänstgöring eller, vad angår extra lärare, genomgått provårskurs.

Efter prövning av Kungl. Maj:t må, då särskilda skäl föreligga, lärare vid praktisk mellanskola i de ämnen, som ovan under II C avses, kunna hänföras till högre lönegrad än där angivits, dock högst 20 lönegraden för ordinarie samt 18 lönegraden för extra ordinarie och extra lärare.

5 §.

Löneplan K.

(Ordinarie, extra ordinarie och extra lärare.)

Löneklass nr	O r t s g r u p p								
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
	Å r s l ö n , k r o n o r								
1	1 938	2 016	2 094	2 172	2 250	2 328	2 406	2 484	2 562
2	2 070	2 154	2 238	2 322	2 406	2 490	2 574	2 658	2 742
3	2 202	2 292	2 382	2 472	2 562	2 652	2 742	2 832	2 922
4	2 334	2 430	2 526	2 622	2 718	2 814	2 910	3 006	3 102
5	2 466	2 568	2 670	2 772	2 874	2 976	3 078	3 180	3 282
6	2 601	2 709	2 817	2 925	3 033	3 141	3 249	3 357	3 465
7	2 739	2 853	2 967	3 081	3 195	3 309	3 423	3 537	3 651
8	2 877	2 997	3 117	3 237	3 357	3 477	3 597	3 717	3 837
9	3 015	3 141	3 267	3 393	3 519	3 645	3 771	3 897	4 023
10	3 153	3 285	3 417	3 549	3 681	3 813	3 945	4 077	4 209
11	3 291	3 429	3 567	3 705	3 843	3 981	4 119	4 257	4 395
12	3 438	3 582	3 726	3 870	4 014	4 158	4 302	4 446	4 590
13	3 630	3 780	3 930	4 080	4 230	4 380	4 530	4 680	4 830
14	3 822	3 978	4 134	4 290	4 446	4 602	4 758	4 914	5 070
15	4 050	4 212	4 374	4 536	4 698	4 860	5 022	5 184	5 346
16	4 278	4 446	4 614	4 782	4 950	5 118	5 286	5 454	5 622
17	4 596	4 773	4 950	5 127	5 304	5 481	5 658	5 835	6 012
18	4 926	5 112	5 298	5 484	5 670	5 856	6 042	6 228	6 414
19	5 256	5 451	5 646	5 841	6 036	6 231	6 426	6 621	6 816
20	5 586	5 793	6 000	6 207	6 414	6 621	6 828	7 035	7 242
21	5 916	6 135	6 354	6 573	6 792	7 011	7 230	7 449	7 668
22	6 300	6 525	6 750	6 975	7 200	7 425	7 650	7 875	8 100
23	6 750	6 975	7 200	7 425	7 650	7 875	8 100	8 325	8 550
24	7 230	7 455	7 680	7 905	8 130	8 355	8 580	8 805	9 030
25	7 725	7 950	8 175	8 400	8 625	8 850	9 075	9 300	9 525
26	8 220	8 445	8 670	8 895	9 120	9 345	9 570	9 795	10 020

6 §.

1 mom. Den löneklass, enligt vilken lönen skall utgå, fastställs i enlighet med föreskrifterna i 9 och 10 §§ för ordinarie lärare, 50 § för extra ordinarie lärare och 62 § för extra lärare. *Löneklass och ortsgrupp.*

2 mom. Lönen utgår efter den ortsgrupp, till vilken lärarens stationeringsort blivit hänförd.

Med stationeringsort förstås orten för den skola, där läraren huvudsakligen tjänstgör.

Fördelningen av stationeringsorter å de olika ortsgrupperna fastställs av Kungl. Maj:t med hänsyn till levnadskostnaderna å de skilda orterna.

3 kap. Ordinarie lärare.

Förflyttningsskyldighet. Förening av tjänster m. m.

7 §.

Förflyttningsskyldighet. Lärare är pliktig att låta förflytta sig till annan ordinarie lärartjänst vid i detta reglemente avsedd läroanstalt, folkskoleväsendet eller det statliga undervisningsväsendet, då sådant erfordras vid i vederbörlig ordning beslutad omorganisation av den skolform läraren tillhör eller för indragning av övertalig lärartjänst eller då eljest synnerliga skäl därtill äro.

Närmare bestämmelser angående förfarandet vid förflyttning meddelas av Kungl. Maj:t.

8 §.

Förening av tjänster m. m. 1 mom. Med ordinarie lärartjänst må förenas ordinarie statlig befattning, vilken tillsättes genom förordnande tills vidare och med vilken pensionsrätt icke är förenad, ävensom extra ordinarie befattning inom högre lönegrad i statens tjänst eller vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet, dock under förutsättning att läraren frånträder utövandet av förstnämnda tjänst och samtliga med denna tjänst förenade avlöningsförmåner.

I övrigt må ordinarie lärartjänst icke förenas med ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst, ej heller med jämförlig kommunal befattning, där ej Kungl. Maj:t och riksdagen för visst fall annorlunda beslutit.

2 mom. Utan tillstånd av skolöverstyrelsen må ordinarie lärare ej heller åtaga sig:

uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som har till ändamål att driva rörelse inom industri, handel, transport-, bank- eller försäkringsväsen eller annan näringsgren eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte;

befattning såsom tjänsteman hos verk, bolag, förening eller inrättning, som nyss sagts; eller

annan tjänstebefattning eller därmed jämförligt uppdrag, så framt annat ej följer av vad i 3 mom. sägs.

Tillstånd må beviljas endast för så vitt uppdraget eller befattningen provas icke inverka hinderligt för utövandet av den ordinarie tjänsten och bör, där så lämpligen kan ske, avse viss tid.

Vad här ovan stadgas gäller icke i fall, där Kungl. Maj:t eller skolöverstyrelsen meddelat uppdrag eller tillsatt tjänstebefattning, varom i detta moment är fråga.

3 mom. Lärare må ej åtaga sig undervisning i annan läroanstalt, så framt ej rektor efter av skolöverstyrelsen givna riktlinjer, på därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande undervisning icke kan anses inverka hinderligt vid utövandet av den ordinarie tjänsten, finner uppdraget kunna få emottagas; skolande sådant medgivande avse viss tid, dock högst ett läsår i sänder.

4 mom. Föranleder befattning eller uppdrag, varom i 1 och 2 mom. förmäles, att lärare tillfälligtvis icke kan bestrida sin tjänst, skall han göra framställning om ledighet i erforderlig omfattning.

Placering i löneklass.

9 §.

1 mom. Vid tillträdandet av ordinarie tjänst erhåller lärare lön enligt den för vederbörande lönegrad fastställda lägsta löneklassen, där ej föreskrifterna i 10 § giva anledning till avvikelse härutinnan. *Begynnelselön och löneklass-
uppflyttning.*

2 mom. Efter att hava tillhört en och samma löneklass under tre år uppflyttas läraren till närmast högre löneklass samt efter ytterligare tre år till den därpå följande högre löneklassen och så vidare, intill dess högsta löneklassen inom lönegraden uppnåts, allt så framt ej annat följer av föreskrifterna i 3 och 4 mom. här nedan eller i 10 §.

3 mom. Uppflyttning till högre löneklass sker vid ingången av kalenderkvartalet näst efter det, under vilket den för sådan uppflyttning stadgade tiden i den lägre löneklassen tilländagått.

I övrigt gäller som villkor för lärares uppflyttning till högre löneklass:

a) att läraren under minst fyra femtedelar av den tid, som erfordras för vinnande av uppflyttning, bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan lärartjänst eller skollärbefattning vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet eller befattning i statens tjänst, dock att härvid såsom tjänstetid skall räknas jämväl semester, ferier, under vilka läraren uppburit oavkortad lön, tjänstledighet, som avses i 13 § 1—3 mom. eller i 14 §, samt tid, varunder läraren av anledning, som omförmäles i 21 § 1 mom., varit hindrad att tjänstgöra, ävensom tid, varunder läraren obefogat avstängts från tjänstgöring eller hållits häktad för brott, för vilket han sedermera blivit frikänd, eller av polismyndighet kvarhållits såsom misstänkt för brott utan att häktningsåtgärd vidtagits;

b) att uppskov med uppflyttning icke prövats böra äga rum på grund av mindre väl vitsordad tjänstgöring under den tid läraren tillhört den lägre löneklassen; dock att härvid hänsyn till viss i tjänsten begången förseelse, för vilken läraren särskilt bestraffats, må tagas endast då förseelsen kan sägas karakterisera arten av tjänstgöringen i dess helhet; samt

c) att läraren icke uppnått den för honom gällande pensionsåldern.

Beslut om uppskov av anledning, som i punkten b) sägs, må icke fattas, utan att läraren erhållit tillfälle att förklara sig, och skall sådant beslut avse viss tid, minst ett halvt och högst tre år. Vid uppskovstidens utgång skall uppflyttning ske, om ej tjänstgöringen under nämnda tid givit anledning till förnyat uppskov därmed.

4 mom. Har lärare, med tillämpning av föreskrifterna i 3 mom. andra stycket punkten b), först efter viss tids uppskov blivit uppflyttad till högre löneklass, må sedermera, om hans fortsatta tjänstgöring anses böra föranleda

därtill, kunna förordnas, att han för uppflyttning till än högre löneklass skall äga tillgodoräkna sig jämväl den tid uppskovet varat.

5 mom. Beslut om uppflyttning i högre löneklass eller om uppskov med sådan uppflyttning fattas av skolöverstyrelsen efter därom av skolstyrelsen gjord framställning.

10 §.

Löneklass-
placering
vid befordran
m. m.

1 mom. Ordinarie lärare, som befordras till tjänst inom högre lönegrad, skall placeras lägst i löneklassen närmast över den, som han i den lägre tjänsten senast tillhörde. Dessutom skall för bestämmande av tidpunkt för löneklassuppflyttning i den högre tjänsten tagas i beräkning den tid, dock högst tre år, varunder läraren i den lägre tjänsten tillhört eller beräknas hava tillhört löneklassen närmast under den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller stadgandet i 9 § 1 mom. skall hänföras.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning i fråga om den, vilken vinner befordran till ordinarie tjänst

- a) från extra ordinarie eller extra befattning, som avses i detta reglemente,
- b) från ordinarie eller extra ordinarie lärarbefattning inom folkskoleväsendet samt
- c) från ordinarie, extra ordinarie eller extra statlig befattning med avlöning enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan eller från förordnande med vikariatslön, varom förmäles i civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinariereglementet.

Den, som från extra ordinarie befattning eller förordnande med vikariatslön befordras till ordinarie tjänst inom samma lönegrad som den, vilken han i den extra ordinarie befattningen eller under förordnandet tillhört, må dock icke placeras i högre löneklass än som skulle hava tillkommit honom, om han erhållit den ordinarie tjänsten vid tidpunkten för tillträdet av den extra ordinarie befattningen eller förordnandet.

2 mom. Om och i den mån sådant med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter prövas skäligt, må Kungl. Maj:t kunna medgiva, att lärare, vilken tillträder i reglementet avsedd ordinarie tjänst, placeras i högre löneklass än den, till vilken han enligt bestämmelserna i 9 § 1 mom. eljest skolat hänföras:

a) där läraren omedelbart före tillträdet innehade antingen extra ordinarie eller extra befattning med avlöning enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan eller ock förordnande med vikariatslön och därvid tillhörde högre lönegrad än den, till vilken den ordinarie tjänsten är hänförd;

b) där läraren tidigare, om ock ej omedelbart före tillträdet, under avsevärd tid innehaft befattning eller förordnande, som under a) sägs.

Föreligga eljest beträffande lärare, som tillträder i reglementet avsedd ordinarie befattning, med hänsyn till föregången långvarig statsanställning och därunder åtnjuten avlöning synnerliga skäl för placering i högre löneklass än den, till vilken han enligt bestämmelserna i 9 § 1 mom. skolat hänföras, må medgivande i sådant avseende kunna lämnas av Kungl. Maj:t.

3 mom. Har lärare före tillträddandet av ordinarie tjänst under avsevärd tid innehafvt annan kommunal befattning än i detta reglemente avses eller ock i annan icke statlig anställning utfört arbete av allmännyttig beskaffenhet, må Kungl. Maj:t, där sådant prövas skäligt, kunna lämna medgivande, varom i 2 mom. förmäles.

4 mom. Ordinarie befattningshavare i statens tjänst samt ordinarie lärare vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet, som med frånträddande av innehavd tjänst efter egen ansökning eller därom uttryckt önskan omedelbart tillträder i detta reglemente avsedd ordinarie lärartjänst i samma eller lägre lönegrad, äger bibehålla den placering i löneklass han innehade i den förra tjänsten.

5 mom. Lärare må icke på grund av bestämmelserna i denna paragraf placeras högre än i högsta löneklassen inom den lönegrad, som gäller för den nya tjänsten.

11 §.

1 mom. Var der ordinarie lärare på grund av bestämmelserna i 7 § förflyttad till annan tjänst inom samma lönegrad vid i detta reglemente avsedd läroanstalt, folkskoleväsendet eller det statliga undervisningsväsendet, skall han bibehållas vid den löneklassplacering han vid förflyttningen innehade.

Förflyttas ordinarie lärare utan eget förvållande till sådan tjänst inom lägre lönegrad, skall i fråga om löneklassplacering så anses, som om han fortfarande tillhörde den högre lönegraden.

Har förflyttning till befattning inom lägre lönegrad föranletts av lärarens förhållande i tjänsten, utgår avlöning enligt den lägre lönegraden, dock att lön icke i något fall må utgå enligt lägre löneklass än den för läraren före förflyttningen gällande.

2 mom. Nedflyttas ordinarie befattning till lägre lönegrad, skall den, som då innehar befattningen, såväl i fråga om löneklassplacering som beträffande övriga avlöningsförmåner anses fortfarande tillhöra den högre lönegraden.

Tjänstledighet och ferier m. m.

12 §.

För tid, under vilken lärare åtnjuter *tjänstledighet* från sin befattning eller *ferier*, skall med hans avlöning förhållas på sätt i 13—20 §§ stadgas, så framt icke Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen finner skäl att för visst fall annorlunda bestämma. Vid tjänstledighet förekommande avdrag å lönen, *tjänstledighetsavdrag*, äro av tre slag, A-, B- och C-avdrag.

A- och B-avdragen utgöra för dag räknat de belopp, som finnas angivna i följande tabell.

*Avlöning vid
förflyttning
m. m.*

*Tjänstledig-
hetsavdrag
m. m.*

Löneklass nr	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor	Löneklass nr	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor
1	0·80	1·60	14	2·10	4·20
2	0·90	1·80	15	2·20	4·40
3	1·—	2·—	16	2·40	4·80
4	1·10	2·20	17	2·60	5·20
5	1·20	2·40	18	2·80	5·60
6	1·30	2·60	19	3·—	6·—
7	1·40	2·80	20	3·20	6·40
8	1·50	3·—	21	3·40	6·80
9	1·60	3·20	22	3·60	7·20
10	1·70	3·40	23	3·90	7·80
11	1·80	3·60	24	4·20	8·40
12	1·90	3·80	25	4·50	9·—
13	2·—	4·—	26	5·—	10·—

C-avdraget utgör samtliga å ledighetstiden belöpande kontanta avlöningsförmåner.

Då lärare i andra fall än som avses i 13 § 1 mom. b) åtnjuter tjänstledighet av längre varaktighet än 14 dagar i följd och därvid är skyldig vidkännas C-avdrag, skall han för tiden efter 14 dagar jämväl avstå från sjukvårdsförmåner enligt 29—36 §§. Skolöverstyrelsen äger dock medgiva, att nämnda förmåner undantagsvis må bibehållas för en tid av högst tre månader.

Angående skyldighet för ordinarie lärare att avstå från avlöning vid uppehållande av annan lärartjänst stadgas i 18 §.

13 §.

Tjänstledighet för offentligt uppdrag m.m.

1 mom. Under tjänstledighet för *offentligt uppdrag* skall ordinarie lärare a) vidkännas A-avdrag, där ersättning för uppdraget ej utgår eller utgår allenast med visst belopp för sammanträdes- eller förrättningsdag och läraren icke medgivits rätt till gottgörelse för de avlöningsförmåner han under ledigheten avstått, så ock där fråga är om uppdrag såsom ledamot av riksdagen eller att vara riksdagens revisor;

b) vidkännas C-avdrag, där fråga är om anställning hos riksdagen eller dess revisorer eller hos kyrkomötet eller om uppdrag att delta i eller biträda vid utredning, som beslutats av Kungl. Maj:t eller, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, av departementschef eller myndighet (kommitté- eller sakkunniguppdrag).

2 mom. Under tjänstledighet för *militär tjänstgöring* skall ordinarie lärare a) vidkännas B-avdrag för tid, under vilken han fullgör honom såsom beställningshavare i reserven, å reservstat eller å övergångsstat eller såsom officer i väg- och vattenbyggnadskåren åliggande tjänstgöring eller under vil-

ken han genomgår utbildningskurs för äldre reservofficerare eller under vilken han är inkallad till värnpliktstjänstgöring;

b) likaledes vidkännas B-avdrag för tid, under vilken han genomgår för konstituerad landstormsofficer föreskriven befälskurs, landstormsbefälsövning eller kompletteringskurs eller med kompletteringskurs jämställd annan kurs eller övning, dock högst 14 dagar av ett och samma redovisningsår.

Under militär tjänstgöring vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap utgår dock avlöning enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

3 mom. Ordinarie lärare äger åtnjuta oavkortad lön under tjänstledighet, vilken han enligt medgivande av Kungl. Maj:t använt för att göra *iakttagelser* eller idka *studier*, som på ett påtagligt sätt kunna tjäna undervisningsväsendets intressen.

4 mom. Då ordinarie lärare i andra fall än i 1—3 mom. omförmäls åtnjuter tjänstledighet av anledning, varom i denna paragraf är fråga, skall han vidkännas C-avdrag.

14 §.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av *olycksfall i tjänsten*, varav föranletts sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, skall ordinarie lärare åtnjuta oavkortad lön. Med *olycksfall i tjänsten* skall förstås vad som enligt allmän lag är att hänföra till olycksfall i arbete.

Tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten m. m.

2 mom. Oavkortad lön utgår jämväl, där lärare på grund av sin tjänst blivit utsatt för *våld* eller annan *misshandel* eller han i tjänsten ådragit sig *yrkessjukdom* eller svårare *smittsam sjukdom* och av sådan anledning åtnjuter tjänstledighet, så ock där han förbjudits att tjänstgöra till förekommande av *smittas spridning*.

Härvid förstås med *yrkessjukdom* sådan sjukdom, varom förmäles i gällande lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar, och med svårare *smittsam sjukdom* sådan sjukdom, som enligt bestämmelserna i gällande epidemilag skall föranleda anmälan till vederbörande myndighet, för så vitt den ej enligt förnämnda lag är att hänföra till yrkessjukdom.

15 §.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt *sjukdom* i andra fall än i 14 § sägs, skall ordinarie lärare vidkännas A-avdrag.

Vad i detta moment sägs gäller, i enlighet med vad därom är särskilt stadgat, även i fråga om avlöning till lärare, som erhåller tjänstledighet för tvångsvis anordnad läkarundersökning.

Tjänstledighet till följd av sjukdom m. m.

2 mom. Har ordinarie lärare beviljats tjänstledighet för *svag hälsas vårdande* och är behovet av sådan ledighet behörigen styrkt, skall han vidkännas B-avdrag.

3 mom. Vid tjänstledighet för *havandeskap* eller *barnsbörd* skall kvinnlig ordinarie lärare vidkännas A-avdrag under en tid av högst 120 dagar, dock ej för tid efter 90:e dagen från förlossningen.

16 §.

Tjänst-
ledighet för
enskild
angelägenhet.

Vid tjänstledighet för *enskild angelägenhet* skall ordinarie lärare

a) uppbära oavkortad lön för tid, vilken han använder för verkställande av flyttning, då han förflyttats utan egen ansökan eller därom uttryckt önskan, dock högst 3 dagar;

b) vidkännas B-avdrag för tid varunder han idkar studier för vinnande av högre lärdomsmeriter i visst ämne eller idkar studier eller bedriver arbete, som av Kungl. Maj:t prövas vara av betydelse för undervisningsväsendet, eller

idkar studier eller bedriver arbete, som av skolöverstyrelsen prövas vara av betydelse för lärarens kompetens för viss uppgift eller befattning inom den skolform, vid vilken läraren är anställd,

skolande vad sålunda stadgats gälla för sammanlagt högst 180 dagar av den tid, läraren innehar befattning inom en och samma lönegrad;

c) vidkännas B-avdrag för tid, varunder han fullgör uppdrag inom sådan personalsammanslutning, som avser att tillvarataga befattningshavarnas intressen i tjänsten eller främja deras yrkesutbildning, dock högst 15 dagar av ett och samma redovisningsår;

d) likaledes vidkännas B-avdrag, där ledigheten beviljats för annan enskild angelägenhet av vikt, dock högst 15 dagar av ett och samma redovisningsår; samt

e) vidkännas C-avdrag i andra fall än här ovan under a) — d) sägs, däri inbegripet tjänstledighet för havandeskap eller barnsbörd, som ej avses i 15 § 3 mom., och uppehållande av annan statlig eller kommunal lärartjänst i andra fall än i 18 § avses.

17 §.

Nedsättning
av tjänst-
göringstid.

Där lärare av anledning, som enligt stadgandena i 13—16 §§ medför tjänstledighetsavdrag, medges nedsättning av tjänstgöringstiden, skall avdraget å lönen beräknas i förhållande till den omfattning, vari tjänstgöringstiden nedsatts.

18 §.

Uppehållande
av annan
lärartjänst.

1 mom. Ordinarie lärare, som erhållit tjänstledighet för att uppehålla förordnande med full tjänstgöring å annan i detta reglemente avsedd ordinarie lärartjänst i samma lönegrad som hans innehavande tjänst eller å däremot svarande icke-ordinarie befattning, skall åtnjuta avlöning med det belopp, som skulle utgå, därest han i innehavande tjänst vore ordinarie lärare vid den läroanstalt, vid vilken han tjänstgör.

Har ordinarie lärare erhållit tjänstledighet för att uppehålla förordnande med full tjänstgöring å tidigare innehavd ordinarie lärarbefattning i lägre lönegrad, skall han åtnjuta avlöning med det belopp, som skulle utgå, därest han kvarstode i nämnda tidigare befattning.

Omfattar förordnande, som i första eller andra stycket avses, hel termin, skall avlöningen i enahanda ordning utgå å den uppehållna tjänsten jämväl under ferietid, som infaller samma kalenderhalvår som förordnandet.

Under den tid lärare enligt första, andra eller tredje stycket uppbär avlöning å annan tjänst skall han å sin egen tjänst avstå samtliga avlöningsförmåner.

Avser tjänstledigheten allenast partiell tjänstgöring vid annan läroanstalt av nyssnämnt slag, skall läraren för sådan tjänstgöring åtnjuta ersättning enligt de för timlärare fastställda grunderna.

2 mom. Uppehåller ämneslärare eller övningsskollärare, som avses i 55 § 9 mom. eller 57 § 3 mom. civila avlöningsreglementet, förordnande med full tjänstgöring å i förevarande reglemente avsedd ordinarie lärartjänst i lönegrad med samma ordningsnummer som hans innehavande tjänst eller å där emot svarande icke-ordinarie befattning, skall han åtnjuta avlöning, såsom om den uppehållna tjänsten vore ordinarie och läraren ordinarie innehavare av densamma.

Uppehåller i nästföregående stycke avsedd lärare förordnande med full tjänstgöring å tidigare innehavd, i förevarande reglemente avsedd ordinarie lärarbefattning i lägre lönegrad, skall han åtnjuta avlöning, såsom om han kvarstode i nämnda tidigare befattning.

Omfattar förordnande, som i första eller andra stycket avses, hel termin, skall avlöningen i enahanda ordning utgå å den uppehållna tjänsten jämväl under ferietid, som infaller samma kalenderhalvår som förordnandet.

19 §.

1 mom. Ordinarie lärare, som icke under två på varandra följande terminer minst 60 dagar bestritt sin egen eller annan lärartjänst inom det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet eller bestritt statlig tjänst eller fullgjort uppdrag för statens räkning, skall under närmast därpå följande ferietid vidkännas A-avdrag.

Avdrag å avlöning under ferier.

2 mom. Ordinarie lärare, som under ett läsår beviljats tjänstledighet längre tid än 120 dagar för enskilda angelägenheter, är — i förekommande fall utöver vad i första momentet stadgas — skyldig att under ferietid, som följer närmast efter ledigheten, vidkännas avdrag å avlöningen i den omfattning skolöverstyrelsen bestämmer.

20 §.

Där ej annat följer av vad i 8 § 1 mom., 18 och 19 §§ eller eljest särskilt stadgas, skall lärare under ferier åtnjuta oavkortad avlöning.

Avlöning under ferier.

21 §.

1 mom. Inställes undervisningen på grund av *smittsam sjukdom* och hindras lärare därav att tjänstgöra, skall han uppbära oavkortad avlöning.

Inställes, inskränkes eller avkortas undervisningen på grund av *krig, krigsfara eller därmed sammanhängande förhållanden*, gäller vad i föregående stycke stadgas, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver.

Tjänstgöringshinder. Avstängning från tjänstgöring m. m.

2 mom. Lärare, som är avstängd från tjänstgöring, hålles häktad för brott eller undergår frihetsstraff, skall under tiden vidkännas C-avdrag, så framt ej skolöverstyrelsen prövar skäligt att låta honom uppbära någon del av av-

löningen. Finnes avstängningsåtgärden hava varit obefogad eller blir för brott häktad frikänd, skall vad av hans avlöning innehållits till honom utbetalas.

Vad sålunda stadgats i fråga om lärare, vilken hålles häktad för brott, skall gälla jämväl beträffande den, som av polismyndighet kvarhålles såsom misstänkt för brott; dock att, där häktningsåtgärd ej vidtages, läraren skall äga åtnjuta oavkortad avlöning under tiden för kvarhållandet.

I fråga om avlöning till lärare, som avstängts från tjänstgöring på grund av vägran att underkasta sig tvångsvis anordnad läkarundersökning, är särskilt stadgat.

3 mom. Avhåller sig lärare från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall, skall han för den tiden vidkännas C-avdrag.

Fasta lönetillägg och särskilda ersättningar.

*Kallorts-
tillägg.*

22 §.

Till lärare, som är stationerad å ort inom rikets nordliga delar, där vistelsen på grund av klimatiska förhållanden och levnadsbetingelserna i övrigt kan anses medföra avsevärda olägenheter i fysiologiskt hänseende, utgår *kallortstillägg* med nedanstående, för olika kallortsklasser bestämda belopp för år räknat, nämligen:

	K a l l o r t s k l a s s					
	I	II	III	IV	V	VI
Kallortstillägg, kronor	90	150	240	360	540	720

Närmare bestämmelser angående de orter, å vilka kallortstillägg skall utgå, och dessa orters fördelning å de olika kallortsklasserna meddelas av Kungl. Maj:t.

*Ersättning
för utsträckt
undervisning.*

23 §.

Lärare, vilken meddelar undervisning utöver för honom föreskrivet antal veckotimmar, skall, där ej annorlunda är stadgat, åtnjuta ersättning härför enligt de för timplärare fastställda grunderna.

24 §.

*Ersättning
för flyttnings-
kostnad.*

Förflyttas lärare med stöd av 7 § på grund av omorganisation av den skolform läraren tillhör eller indragning av övertalig lärartjänst eller eljest utan egen ansökan eller därom uttryckt önskan, äger han uppbära *ersättning för flyttningskostnad* enligt de föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar.

Beslut om sådan ersättning fattas av skolöverstyrelsen, som har att i ärendet inhämta yttrande av statskontoret.

25 §.

*Arvode till
tillsynslärare.*

Lärare, som tillika är tillsynslärare, äger uppbära arvode enligt de grunder Kungl. Maj:t bestämmer.

Rörligt tillägg.

26 §.

1 mom. Å lön och rektorsarvode utgår under de förutsättningar och enligt de grunder, som i 2 mom. samt 27 och 28 §§ angivas, *rörligt tillägg* i förhållande till den ökning i de allmänna levnadskostnaderna, som må föreligga i jämförelse med de genomsnittliga levnadskostnaderna under år 1935. *Avlöningsförmåner, å vilka rörligt tillägg utgår, m. m.*

2 mom. Beräkning av levnadskostnadernas storlek i jämförelse med 1935 års genomsnittliga levnadskostnader verkställs kvartalsvis av socialstyrelsen enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t.

På grundval av nämnda beräkning fastställer Kungl. Maj:t det procenttal, som anger levnadskostnadernas förhållande till 1935 års genomsnittliga levnadskostnadsnivå (*levnadskostnadstalet*).

Av Kungl. Maj:t fastställt levnadskostnadstal skall lända till efter rättelse från och med den månad, under vilken Kungl. Maj:ts beslut kungjorts, intill den månad, varunder nytt sådant tal av Kungl. Maj:t fastställs.

27 §.

1 mom. Rörligt tillägg utgår, då levnadskostnadstalet utvisar ökning i förhållande till 1935 års genomsnittliga levnadskostnadsnivå med fyra enheter eller mera, och utgör tre procent å avlöningen för varje hel mångfald av fyra, vartill ökningen uppgår. Där levnadskostnadstalet, efter att hava uppnått sådan ökning, åter nedgår, skall dock rörligt tillägg åtnjutas efter oförändrat procenttal, så länge levnadskostnadstalet överstiger närmast lägre hela mångfald av fyra. *Grunder för rörligt tillägg.*

2 mom. Såsom begränsning av vad i 1 mom. stadgats skall gälla att, även om levnadskostnadstalet utvisar ökning med mer än tjuguheter, rörligt tillägg likväl icke må utgå efter högre procenttal än femton.

28 §.

1 mom. Rörligt tillägg beräknas å sammanlagda beloppet för månad av lön och rektorsarvode. *Beräkning av rörligt tillägg.*

Härvid skall dock iakttagas,

att tillägg ej beräknas å belopp, varmed avlöningen överstiger 900 kronor, och ej heller å i avlöningen ingående öretal, som överskjuter fullt krontal, samt att, där beräknat tillägg icke slutar å helt femtal ören, detsamma skall jämkas till närmaste femtal.

2 mom. Till hjälp vid uträkning av rörligt tillägg utfärdar Kungl. Maj:t de tabeller och anvisningar, som må finnas erforderliga.

Sjukvård och begravningshjälp.

29 §.

1 mom. Vid sjukdom erhåller lärare av statsmedel ersättning för kostnad för läkarvård jämte läkemedel samt vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, som medfört förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, jämväl andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder. *Allmänna bestämmelser om sjukvård och begravningshjälp. Ersättning av statsmedel.*

av olycksfallet nödiga hjälpmedel, allt i den omfattning och under de villkor, som i denna paragraf och 30—36 §§ stadgas eller av Kungl. Maj:t för särskilt fall bestämmas; dock endast i den mån sagda förmåner icke utgå enligt olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser.

Där ej fråga är om olycksfall i tjänsten, må till läkarvård hänföras tandvård endast om sådan vård avser botande av sjukdom i tändernas omgivningar eller prövas vara av väsentlig betydelse för botande av annan sjukdom, vilken står i orsakssammanhang med tändernas tillstånd.

2 mom. Vid bestämmande av *ersättning av statsmedel* skall hänsyn tagas endast till läkarvård och läkemedel m. m., som läraren erhållit i enlighet med föreskrifterna i detta reglemente. Ersättningen skall beräknas särskilt för varje redovisningsår. Lärarens kostnader skola härvid anses belöpa å det redovisningsår läkarvård meddelats eller läkemedel mottagits.

Från det belopp, varmed ersättning av statsmedel enligt bestämmelserna i detta reglemente skall utgå, skall dock, där ej fråga är om olycksfall i tjänsten, avdrag ske med ett belopp av etthundra kronor för redovisningsår, som skall åvila läraren. Kostnader för vaccination, som omförmälas i 35 § 3 mom., skola dock städse ersättas av statsmedel.

3 mom. Beslut om ersättning för läkarvård och läkemedel m. m. fattas av skolöverstyrelsen.

4 mom. Vad i denna paragraf samt 32, 33, 35, 36 och 37 §§ stadgas i fråga om olycksfall i tjänsten gäller även i fall, som avses i 14 § 2 mom.

5 mom. Erforderliga föreskrifter rörande tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf och 30—37 §§ meddelas av Kungl. Maj:t.

30 §.

Tjänsteläkare. Med *tjänsteläkare* avses i detta reglemente läkare anställd av staten eller av kommunen i öppen sjukvård, skolläkare eller läkare å poliklinik vid allmänt sjukhus, vilka ombesörja läkarvård å stationeringsorten eller, om tillgång till dylik vård ej finnes därstädes, sådan läkare å närmaste ort.

31 §.

*Läkarvård
och läkar-
intyg.*

Anlitar lärare tjänsteläkare för erhållande av läkarvård och intyg, som i tjänsten erfordras rörande lärarens hälsotillstånd, skola kostnaderna härför ersättas av statsmedel. Erfordras för ställande av diagnos röntgen- eller annan undersökning, som ej lämpligen kan utföras av tjänsteläkare, skall jämväl kostnaden för sådan undersökning bestridas av statsmedel i enahanda ordning.

Kostnader för erforderlig läkarvård samt för intyg och undersökning, som nyss sagts, må ersättas även i de fall, då lärare uppehåller sig å sådan ort, att han icke lämpligen kan anlita tjänsteläkare, eller då vid trängande behov av läkarvård dylik läkare icke hinner anlitas. I dylika fall bör läraren i första rummet hänvända sig till annan av staten eller av kommunen anställd läkare.

32 §.

1 mom. Kostnaderna för vård å allmänt sjukhus ersättas, i den mån ej *Sjukhusvård.* nedan annorlunda stadgas, vid olycksfall i tjänsten samt vid fall av tuberkulos helt och eljest till hälften av statsmedel, under förutsättning att tjänsteläkare eller annan läkare, som läraren enligt bestämmelserna i 31 § ägt anlita, förklarat sjukhusvård nödvändig samt under de villkor i övrigt, som nedan angivas.

Vid bestämmande av ersättningsens storlek skola kostnaderna beräknas:

a) i fråga om egentlig sjukhusvård enligt den för sjukhuset fastställda legosängsavgiften för plats å *allmän sal*;

b) i fråga om vård å sinnessjukhus enligt den för sjukhuset fastställda avgiften för vård å *allmän avdelning*.

Prövar tjänsteläkare eller den för vården ansvarige sjukhusläkaren den sjukets tillstånd kräva vård i *halvenskilt rum* eller, om sådant ej finnes tillgängligt, i *enskilt rum*, må utan hinder av vad ovan stadgas, av statsmedel bestridas, vid olycksfall i tjänsten samt vid fall av tuberkulos hela kostnaden för vården och eljest den del av sagda kostnad, som överskjuter halva beloppet av den för sjukhuset fastställda legosängsavgiften för plats å allmän sal.

Till kostnader för sjukhusvård, som i nästföregående stycke sägs, hänföres ock sådant arvode, som den i enskilt eller halvenskilt rum vårdade läraren erlagt till den för vården ansvarige sjukhusläkaren. Bidrag av statsmedel till dylikt arvode må icke överstiga lägsta tillämpliga beloppet enligt den av medicinalstyrelsen för sjukhuset utfärdade rådgivande taxan. Vid olycksfall i tjänsten samt vid fall av tuberkulos må likväl efter prövning av skolöverstyrelsen högre bidrag kunna utgå, dock icke med större belopp än det, som med tillämpning av den rådgivande taxan högst skulle hava erlagts.

Ersättning för vård å allmänt sjukhus må i intet fall beräknas efter dyrare plats än den, som kommit till användning.

Med allmänt sjukhus förstås sjukhus, som tillhör eller åtnjuter bidrag av staten, landsting eller kommun, Konung Oscar II:s jubileumsfond tillhörigt sanatorium ävensom kuranstalt, som disponeras för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet.

2 mom. Kostnader för vård å enskild sjukvårdsanstalt må, under enahanda förutsättning och villkor, som i 1 mom. sägs, bestridas av statsmedel intill det belopp, som skulle hava utgått i ersättning vid vård å allmänt sjukhus; dock att, där fråga är om olycksfall i tjänsten, på skolöverstyrelsens prövning må bero, huruvida vårdkostnaderna må ersättas med högre belopp än nu sagts.

33 §.

1 mom. Kostnad för anlitan- *Specialist-
vård.* de av läkare, som specialiserat sig på behandling av vissa sjukdomsformer, bestrides vid olycksfall i tjänsten samt vid fall av tuberkulos helt och eljest till tre fjärdedelar av statsmedel, under förutsättning att tjänsteläkare eller annan läkare, som läraren enligt bestämmel-

serna i 31 § ägt anlita, förklarar sådan specialistvård nödvändig samt tjänsteläkare antingen själv lämnat anvisning på eller ock godkänt valet av specialist.

Utän hinder av vad i första stycket sägs skall dock kostnad för specialistvård, som meddelas å poliklinik vid allmänt sjukhus bestridas helt av statsmedel.

2 mom. Vad i 1 mom. sägs skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kostnad för anlåtande av tandläkare i fall, som avses i 29 § 1 mom. andra stycket.

34 §.

Läkemedel. 1 mom. Av statsmedel bestridas kostnaderna för läkemedel, som föreskrivits antingen av tjänsteläkare eller annan läkare, vilken läraren enligt bestämmelserna i 31 § ägt anlita, eller ock av specialist, till vilken läraren enligt bestämmelserna i 33 § 1 mom. hänvänt sig.

2 mom. Där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, skall räkning å läkemedelskostnad vara attesterad av tjänsteläkare, innan utbetalning på grund av räkningen äger rum.

35 §.

Bad, massage m. m. 1 mom. Behandling med bad, massage, elektricitet, hetluft m. m., som av tjänsteläkare ordineras såsom nödvändig för botande av viss angiven sjukdom, må bekostas vid olycksfall i tjänsten helt och eljest till hälften av statsmedel.

2 mom. Konstgjorda lemmar, kirurgiskt bandage och andra dylika hjälpmedel, som lärare nödgas begagna till följd av olycksfall i tjänsten, skola bekostas av statsmedel.

3 mom. I de fall, då vederbörande myndighet finner skäl anordna vaccination mot epidemisk sjukdom, gäldas kostnaden härför av statsmedel.

36 §.

Resor och sjuktransporter. I den mån skolöverstyrelsen prövar skäligt, må av statsmedel bestridas kostnad för den sjukresan eller förslände till och från läkare eller sjukvårdsinrättning, under förutsättning att tjänsteläkare eller annan läkare, som läraren enligt bestämmelserna i 31 § ägt anlita, förklarar resan eller förflyttningen nödvändig för ställande av diagnos eller för sjukdomens behöriga behandling. Likaledes må av statsmedel kunna ersättas skälig kostnad för resa, som lärare nödgats företaga för erhållande av specialistvård samt, där fråga är om olycksfall i tjänsten, för erhållande av behandling, som avses i 35 § 1 mom., ävensom för anskaffande av hjälpmedel, varom förmäles i 35 § 2 mom.

Jämväl skälig kostnad för läkares resa för besök hos den sjuke i det fall, då denne icke utan våda kan flyttas, må kunna ersättas av statsmedel.

37 §.

Avlider lärare, skall till hans dödsbo såsom *begravningshjälp* utbetalas ett belopp av 400 kronor. Efterlämnar läraren anhöriga, som äro berättigade till familjepension av statsmedel enligt bestämmelser, som gälla för i detta reglemente avsedda lärare, skall dock, där lärarens lön för månad jämte därå belöpande rörligt tillägg överstiger familjepensionen för månad, begravningshjälpen ökas med ett belopp motsvarande skillnaden. För beräkning av lön, rörligt tillägg och familjepension skola läggas till grund förhållandena under den månad, då dödsfallet inträffat.

hjälp.

Vid lärares dödsfall till följd av olycksfall i tjänsten skall dock förenämnda belopp minskas med begravningshjälp, vartill dödsboet är berättigat enligt allmän lag eller särskild författning.

Tjänstebostad m. m.

38 §.

Därest åt lärare anvisas lägenhet, som disponeras av vederbörande kom- *Skylldighet att mottaga tjänstebostad m. m.* mun, är han skyldig mottaga densamma (*tjänstebostad*).

I fråga om lägenhetens begagnande och bestämmandet av ersättningen härför gälla de närmare föreskrifter, som i 39—41 §§ stadgas eller som eljest meddelas av Kungl. Maj:t eller skolöverstyrelsen.

39 §.

1 mom. För tjänstebostads begagnande skall lärare månadsvis erlægga ersättning genom avdrag å avlöningen eller, i den mån honom tillkommande avlöningsbelopp ej därtill förslår, genom kontant inbetalning. *Ersättning för tjänstebostad m. m.*

2 mom. Ersättning för tjänstebostad, däri inbegripen i förekommande fall gottgörelse för centraluppvärmning, planteringsland eller dylikt, som följer med bostaden, bestämmes med hänsyn till det pris, som å orten i allmänhet gäller för lägenhet, vilken beträffande storlek och bekvämlighet samt beskaffenhet i övrigt kan anses likvärdig med tjänstebostaden. Är tjänstebostad belägen å ort, där hyresmarknad, som kan tjäna till ledning vid ersättningens bestämmande, saknas, må i stället skälig hänsyn tagas till det hyrestal, som för orten beräknats i samband med dyrortsgrupperingen.

3 mom. Kan överenskommelse rörande ersättningens storlek icke träffas mellan kommunen och lärare, som skall mottaga lägenheten, hänskjutes frågan till *statens bostadsnämnd*, vilken består av en opartisk ordförande samt representanter för förvaltnings- och personalintressena. Över nämndens beslut i ärende, som hänskjutits till dess avgörande, må klagan icke föras.

Intill dess ersättningen blivit bestämd, skall densamma utgå med det av kommunen fordrade beloppet, med rätt för bostadsinnehavaren att, därest beloppet av bostadsnämnden nedsattes, återbekomma vad han erlagt för mycket.

Jämkning av fastställd ersättning för tjänstebostad må icke påkallas, förrän minst ett år förflutit från det ersättningen senast fastställdes.

4 mom. Angående beskaffenheten av tjänstebostad gäller vad därom är eller framdeles varder stadgat.

40 §.

Avträdande
av tjänste-
bostad m. m.

1 mom. Innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo skall, såvida annat icke avtalats, avträda bostaden å fardag, som infaller näst efter tre månader från det uppsägning skett eller dödsfall timat; dock skall, om icke annorlunda överenskommes, avflyttning ske:

a) därest bostadsinnehavaren befordras eller i annan ordning förflyttas och ny tjänstebostad anvisas honom, inom skälig tid därefter, men då sådan bostad ej anvisas honom, å den fardag, som inträffar näst efter tre månader från det han erhöll kännedom om beslutet rörande befordringen eller förflyttningen,

b) därest bostadsinnehavaren avgår ur tjänst med pension, å närmaste fardag efter avgången;

c) därest han av annan anledning avgår ur tjänst eller entledigas, vid den löpande månadens utgång.

2 mom. Innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo skall i den omfattning, som kan finnas lämplig, mot skälig gottgörelse upplåta utrymme i bostaden för lärarens vikarie eller efterträdare.

41 §.

Ersättning
för bränsle
och belysning.

Då på grund av särskilda omständigheter prövas skäligt att tillhandahålla lärare *bränsle* eller *belysning* för hans bostad, skall ersättning därför, beräknad efter kommunens självkostnadspris, erläggas i den ordning kommunen bestämmer.

4 kap. Rektorer.

42 §.

Allmänna
bestämmelser.

Å lärare, som tillika är rektor, skola i reglementet eljest meddelade bestämmelser tillämpas, där ej föreskrifterna i detta kapitel föranleda avvikelser härutinnan.

43 §.

Rektors-
arvode.
Tjänstlöh-
hetsavdrag
m. m.

1 mom. Rektor skall, utöver avlöning såsom lärare, uppbära *rektorsarvode* med nedanstående, för olika arvodesgrupper bestämda belopp för år räknat, nämligen:

	A r v o d e s g r u p p						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Rektorsarvode, kronor	3 465	2 970	2 475	1 980	1 485	990	495

Högre folkskola skall tillhöra någon av arvodesgrupperna V—VII och annan läroanstalt någon av arvodesgrupperna I—V.

2 mom. Läroanstalterna fördelas å arvodesgrupperna av Kungl. Maj:t.

Nedflyttas läroanstalt i arvodesgrupp under tiden för redan meddelat rektorsförordnande, äger rektorn uppbära dittillsvarande arvode, tills förordnandet utgår.

3 mom. Har rektor att vidkännas A- eller B-avdrag å sin lön såsom lärare, skall motsvarande avdrag å rektorsarvodet ske med följande belopp för dag räknat, nämligen:

	A r v o d e s g r u p p						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
A-avdrag, kronor 3'50	3'—	3'—	2'50	2'—	1'50	1'—	0 50
B-avdrag, kronor 7'—	7'—	6'—	5'—	4'—	3'—	2'—	1'—

Vid C-avdrag å lärarlönen skall motsvarande avdrag å rektorsarvodet omfatta hela arvodet.

4 mom. Arvode till vikarierande rektor utgör hälften av rektorsarvodet vid läroanstalten.

44 §.

Rektor må icke åtaga sig undervisning i annan läroanstalt, såframt ej skolöverstyrelsen efter prövning, att undervisningen icke kan anses inverka hinderligt vid utövandet av rektorsbefattningen, finner uppdraget kunna få emottagas.

*Undervisning
i annan
läroanstalt.*

45 §.

1 mom. Rektor äger i stället för ferier åtnjuta semester under 45 dagar för kalenderår å tid, som skolöverstyrelsen prövar lämplig med hänsyn till göromålens behöriga gång.

Semester.

2 mom. Därest rektor tillträder eller av annan anledning än avgång med ålderspension skall frånträda befattning vid annan tidpunkt än vid årsskifte, beräknas hans semester i förhållande till den del av året, under vilken befattningen innehaves. Uppstår vid dylik beräkning brutet tal, avrundas semestern till närmast högre dagantal.

3 mom. Såvitt ej skolöverstyrelsen finner skäl annat medgiva, må rektor, vilken vid kalenderårs ingång sedan mera än sex månader åtnjuter tjänstledighet av anledning, som omförmäles i 15 eller 16 §, icke komma i åtnjutande av semester för det året, förrän han under sammanlagt minst 90 dagar bestritt sin egen eller annan tjänst i det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet eller bestritt statlig tjänst eller fullgjort uppdrag för statens räkning.

46 §.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt sjukdom i andra fall än i 14 § sägs, skall rektor

*Tjänst-
ledighet till
följd av
sjukdom.*

a) äga uppbära oavkortad lön under högst 10 dagar av ett och samma redovisningsår;

b) vidkännas A-avdrag för tid därutöver.

Vad i detta moment sägs gäller, i enlighet med vad därom är särskilt stadgat, även i fråga om avlöning till rektor, som erhåller tjänstledighet för tvångsvis anordnad läkarundersökning.

2 mom. Såvitt ej skolöverstyrelsen finner skäl annat medgiva, må rektor, som vid redovisningsårs ingång sedan mera än sex månader åtnjuter tjänstledighet av anledning, som i 1 mom. sägs, eller för svag hälsas vårdande, vid ledighet på grund av sjukdom under det året icke komma i åtnjutande av oavkortad lön, förrän han under sammanlagt minst 90 dagar bestritt sin egen eller annan tjänst i det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet eller bestritt statlig tjänst eller fullgjort uppdrag för statens räkning.

47 §.

*Nedsättning
av tjänstgöringstid.*

Vid tillämpning under den årliga lästiden av stadgandet i 17 § skall iakttagas, att det för olika förekommande fall gällande sammanlagda tjänstledighetsavdraget å lärarlön och rektorsarvode för dag fördelas mellan rektorsgöromålen och rektors undervisningsskyldighet på sådant sätt, att så stor del av det sammanlagda avdragsbeloppet, som motsvarar förhållandet mellan antalet av den tjänstledige rektorns undervisningstimmar i veckan och medeltalet av det författningsenligt föreskrivna antalet undervisningstimmar i veckan för ordinarie lärare av närmast jämförligt slag, skall anses belöpa på rektors undervisningsskyldighet, medan den återstående delen av avdragsbeloppet skall anses belöpa på rektorsgöromålen.

5 kap. Extra ordinarie lärare.

48 §.

*Anställning.
Undervisningsskyldighet.*

1 mom. Extra ordinarie lärare skall anställas tills vidare.

Entledigande sker efter skriftlig uppsägning, vilken såvitt möjligt bör ske tre månader före anställningens upphörande, där ej tjänstefel föreligger.

Avser tjänstgöringen hel termin, skall anställningen anses omfatta hela kalenderhalvåret.

2 mom. Extra ordinarie lärares undervisningsskyldighet skall motsvara den, som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter.

49 §.

*Förening av
tjänster.*

Extra ordinarie lärare må icke samtidigt innehava annan extra ordinarie kommunal lärartjänst eller extra ordinarie statlig tjänst. Ej heller må extra ordinarie tjänst innehavas av den, som innehar ordinarie kommunal lärartjänst eller ordinarie statlig tjänst, med mindre han frånträder utövändet av den ordinarie tjänsten och samtliga med denna tjänst förenade avlöningsförmåner.

50 §.

*Löneklass-
placering.*

1 mom. Bestämmelserna i 9 § 1—3 och 5 mom. skola äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie lärare.

2 mom. Extra ordinarie lärare, som befordras till extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, skall placeras lägst i löneklassen närmast över den, som han i den lägre tjänsten senast tillhörde. Dessutom skall för bestämmande av tidpunkt för löneklassuppflyttning i den högre tjänsten tagas i beräkning den tid, dock högst tre år, varunder läraren i den lägre tjänsten tillhört eller beräknas hava tillhört löneklassen närmast under den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller stadgandet i 1 mom. skall hänföras.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning i fall, där ordinarie lärare, som avses i detta reglemente, ordinarie eller extra ordinarie lärare inom folkskoleväsendet eller ordinarie eller extra ordinarie statlig tjänsteman eller tjänsteman, som åtnjuter vikariatslön enligt civila avlöningsreglementet eller civila icke-ordinariereglementet, förordnas att innehava i förevarande reglemente avsedd extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, så ock där extra lärare, som avses i detta reglemente eller i 52 § 4 mom. civila icke-ordinariereglementet, vinner befordran till i detta reglemente avsedd extra ordinarie tjänst inom samma eller högre lönegrad.

3 mom. Finner skolöverstyrelsen eljest beträffande lärare, som tillträder extra ordinarie tjänst, med hänsyn till föregången långvarig statsanställning och därunder åtnjuten avlöning synnerliga skäl föreligga för placering i högre löneklass än den, till vilken han enligt stadgandet i 1 mom. skolat hänföras, har överstyrelsen att underställa frågan om löneklassplacering Kungl. Maj:ts prövning.

Vad sålunda stadgas gäller även för det fall, att lärare före tillträddandet av extra ordinarie tjänst under avsevärd tid antingen innehafvt annan kommunal befattning än i detta reglemente avses eller ock i annan icke statlig anställning utfört arbete av allmännyttig beskaffenhet och på den grund anses skäligen böra placeras i högre löneklass än den, till vilken han enligt stadgandet i 1 mom. eljest skolat hänföras.

4 mom. Extra ordinarie lärare må icke på grund av bestämmelserna i denna paragraf placeras högre än i högsta löneklassen inom den lönegrad, som gäller för den nya tjänsten.

51 §.

Extra ordinarie lärare, som övergår till annan i detta reglemente avsedd extra ordinarie befattning inom samma lönegrad, äger bibehålla den placering i löneklass han i den föregående tjänsten innehade.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning, då extra ordinarie tjänsteman, som avses i civila icke-ordinariereglementet, övergår till i detta reglemente avsedd extra ordinarie befattning.

Avlöning vid övergång till annan extra ordinarie tjänst.

52 §.

För tid, under vilken extra ordinarie lärare åtnjuter *tjänstledighet* från sin befattning eller *ferier*, skall med hans avlöning förhållas på sätt i 53—58 §§

Tjänstledighetsavdrag m. m.

stadgas, så framt icke Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen finner skäl att för visst fall annorlunda bestämma.

Föreskrifterna i 12 § om tjänstledighetsavdrag skola äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie lärare.

53 §.

Tjänst-
ledighet för
offentligt
uppdrag
m. m.

1 mom. Bestämmelserna i 13 § 1 mom. angående tjänstledighet för *offentligt uppdrag* skola äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie lärare.

2 mom. Under tjänstledighet för *militär tjänstgöring* skall extra ordinarie lärare

a) vidkännas B-avdrag för tid, under vilken han fullgör honom såsom be-
ställningshavare i reserven, å reservstat eller å övergångsstat eller såsom offi-
cer i väg- och vattenbyggnadskåren åliggande tjänstgöring eller under vilken
han genomgår utbildningskurs för äldre reservofficerare eller han såsom
landstormen tillhörande värnpliktig är inkallad till landstormsbefälsövning
eller landstormsrepetitionsövning;

b) likaledes vidkännas B-avdrag för tid, under vilken han genomgår för
konstituerad landstormsofficer föreskriven befälskurs, landstormsbefälsöv-
ning eller kompletteringskurs eller med kompletteringskurs jämställd annan
kurs eller övning, dock högst 14 dagar av ett och samma redovisningsår;

c) vidkännas C-avdrag för tid, under vilken han fullgör annan värnplikts-
tjänstgöring än i a) sägs, varvid han i stället skall uppbära särskild *dager-
sättning* med 2 kronor 50 öre.

Under militär tjänstgöring vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap
utgår dock avlöning enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestäm-
melser.

3 mom. Då extra ordinarie lärare i andra fall än i 1 och 2 mom. omför-
mälts åtnjuter tjänstledighet av anledning, varom i denna paragraf är fråga,
skall han vidkännas C-avdrag.

54 §.

Tjänst-
ledighet till
följd av
olycksfall i
tjänsten
m. m.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av *olycksfall i tjänsten*, varav föran-
letts sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, skall extra ordinarie lärare

a) åtnjuta oavkortad lön intill dess ett år förflutit från dagen för olycks-
fallet;

b) vidkännas A-avdrag för tid därutöver, så framt ej skolöverstyrelsen på
grund av särskilda förhållanden finner anledning medgiva, att avdrag icke
skall äga rum.

2 mom. Vad i 1 mom. stadgas äger motsvarande tillämpning, där extra
ordinarie lärare åtnjuter tjänstledighet eller förbjudits tjänstgöra av anled-
ning, som i 14 § 2 mom. avses.

55 §.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt *sjukdom* i andra fall än som avses i 54 § skall extra ordinarie lärare vidkännas A-avdrag.

Erfordras på grund av sjukdom tjänstledighet under längre tid än sex månader av ett och samma redovisningsår eller vid sjukdom, som fortgår vid övergången till nytt redovisningsår, under längre tid än sex månader i en följd, därvid ferietid icke skall inräknas, bestämmer skolöverstyrelsen, om läraren för tid därutöver skall vidkännas större avdrag å lönen än A-avdrag.

Vad i detta moment sägs gäller, i enlighet med vad därom är särskilt stadgat, även i fråga om avlöning till lärare, som erhåller tjänstledighet för tvångsvis anordnad läkarundersökning.

2 mom. Har extra ordinarie lärare beviljats tjänstledighet för *svag hälsas vårdande* och är behovet av sådan ledighet behörigen styrkt, skall han

a) vidkännas B-avdrag under högst 30 dagar av ett och samma redovisningsår;

b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

3 mom. Vid tjänstledighet för *havandeskap* eller *barnsbörd* skall kvinnlig extra ordinarie lärare vidkännas A-avdrag under en tid av högst 120 dagar, dock ej för tid efter 90:e dagen från förlossningen.

Tjänstledighet till följd av sjukdom m. m.

56 §.

Vid tjänstledighet för *enskild angelägenhet* skall extra ordinarie lärare

a) vidkännas B-avdrag för tid, varunder han idkar studier för vinnande av högre lärdomsmeriter i visst ämne eller idkar studier eller bedriver arbete, som av Kungl. Maj:t prövas vara av betydelse för undervisningsväsendet, eller

idkar studier eller bedriver arbete, som av skolöverstyrelsen prövas vara av betydelse för lärarens kompetens för viss uppgift eller befattning inom den skolform, vid vilken läraren är anställd,

skolande vad sålunda stadgats gälla för sammanlagt högst 120 dagar av den tid, varunder läraren innehar extra ordinarie anställning;

b) vidkännas B-avdrag för tid, varunder han fullgör uppdrag inom sådan personalsammanslutning, som avser att tillvarataga lärarnas intressen i tjänsten eller främja deras yrkesutbildning, dock högst 10 dagar av ett och samma redovisningsår;

c) likaledes vidkännas B-avdrag, där ledigheten beviljats för annan enskild angelägenhet av vikt, dock högst 10 dagar av ett och samma redovisningsår; samt

d) vidkännas C-avdrag i andra fall än här ovan under a)–c) sägs, däri inbegripet tjänstledighet för havandeskap eller barnsbörd i andra fall än i 55 § 3 mom. avses samt för uppehållande av annan lärartjänst.

Tjänstledighet för enskild angelägenhet.

57 §.

Där extra ordinarie lärare av anledning, som enligt stadgandena i 53—56 §§ medför tjänstledighetsavdrag, medges nedsättning av tjänstgöringstiden,

Nedsättning av tjänstgöringstid.

skall avdraget å lönen beräknas i förhållande till den omfattning, vari tjänstgöringstiden nedsatts.

58 §.

*Avlöning
under ferier.*

1 mom. Föreskrifterna i 19 § skola äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie lärare.

2 mom. Där ej annat följer av vad i 1 mom. här ovan eller eljest särskilt stadgas, skall lärare under ferier åtnjuta oavkortad avlöning.

59 §.

*Övriga
bestämmelser
för extra
ordinarie
lärare.*

Å extra ordinarie lärare skola följande bestämmelser äga motsvarande tillämpning.

8 § 3 mom. angående undervisning i annan läroanstalt,

21 § angående tjänstgöringshinder och avstängning från tjänstgöring m. m.,

22 § angående kallortstillägg,

23 § angående ersättning för utsträckt undervisning,

25 § angående arvode till tillsynslärare,

26—28 §§ angående rörligt tillägg,

29—37 §§ angående sjukvård och begravningshjälp samt

38—41 §§ angående tjänstebostad.

6 kap. Extra lärare.

60 §.

*Anställnings-
villkor.*

Såsom villkor för extra lärares anställande gäller, utöver vad eljest är eller varder särskilt stadgat,

att undervisningsskyldigheten motsvarar den, som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter, samt

att tiden för anställningen uppgår till minst en termin.

61 §.

Avlöning.

Avlöning till extra lärare utgår för läsår och utbetalas månadsvis med så stort belopp, som motsvarar den av läraren under månaden fullgjorda tjänstgöringen.

62 §.

*Begynnelse-
lön och
löneklass-
uppflytning.*

1 mom. Vid tillträdande av extra tjänst erhåller lärare lön enligt den för vederhörande lönegrad fastställda lägsta löneklassen, där ej föreskrifterna i 2 mom. giva anledning till avvikelse härutinnan.

2 mom. Efter att hava tillhört en och samma löneklass under sex terminer uppflyttas extra lärare till närmast högre löneklass samt i förekommande fall efter ytterligare sex terminer till högsta löneklassen inom lönegraden; dock att härvid hänsyn må tagas allenast till sådan inom de senaste sex åren fal-

lande termin, under vilken läraren varit anställd hela terminen vid läroanstalt, som avses i detta reglemente, och tillika under minst fyra femtedelar av terminen bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan lärartjänst vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet eller befattning i statens tjänst. Vid löneklassuppflyttning skola i övrigt i tillämpliga delar gälla föreskrifterna i 9 § 3 och 5 mom.

Med anställning vid i detta reglemente avsedd läroanstalt skall härvid jämställas anställning vid läroanstalt, som avses i 52 § 4 mom. och 54 § 2 mom. civila icke-ordinariereglementet.

63 §.

För tid, under vilken extra lärare åtnjuter *tjänstledighet* från sin befattning, skall med hans avlöning förhållas på sätt i 64—66 §§ stadgas, så framt icke Kungl. Maj:t finner skäl att för visst fall annorlunda bestämma.

Tjänstledighetsavdrag.

Föreskrifterna i 12 § om tjänstledighetsavdrag skola äga motsvarande tillämpning å extra lärare.

64 §.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av *olycksfall i tjänsten*, varav föranletts sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, skall extra lärare

Tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten m. m.

a) åtnjuta oavkortad lön, intill dess 180 dagar förflutit från dagen för olycksfallet, därvid i förekommande fall ferietid, under vilken avlöning ej utgått, icke skall inräknas;

b) vidkännas B-avdrag för tid därutöver, så framt ej skolöverstyrelsen på grund av särskilda förhållanden finner anledning medgiva, att avdrag icke skall äga rum eller att A-avdrag skall tillämpas.

2 mom. Vad i 1 mom. stadgas äger motsvarande tillämpning, där extra lärare åtnjuter tjänstledighet eller förbjudits att tjänstgöra av anledning, varom förmåles i 14 § 2 mom.

65 §.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt *sjukdom* i andra fall än som avses i 64 § skall extra lärare

Tjänstledighet till följd av sjukdom m. m.

a) vidkännas B-avdrag under en tid av högst 180 dagar av ett och samma läsår eller, där läraren åtnjuter tjänstledighet till följd av styrkt sjukdom såväl vid utgången av ett läsår som vid ingången av närmast följande läsår, sammanlagt högst 180 dagar i en följd utan inräknande av mellanliggande ferietid;

b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

2 mom. Vid tjänstledighet för *havandeskap* eller *barnsbörd* skall kvinnlig extra lärare

a) vidkännas B-avdrag under en tid av högst 120 dagar, dock ej för tid efter 90:e dagen från förlossningen;

b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

66 §.

Tjänstledighet av annan anledning.

Har extra lärare erhållit tjänstledighet av annan anledning än i 64 och 65 §§ omförmäles, skall han under tiden vidkännas C-avdrag.

67 §.

Begravningshjälp.

Avlider extra lärare, skall till hans dödsbo såsom *begravningshjälp* utbetalas ett belopp av 400 kronor.

Vid lärares dödsfall till följd av olycksfall i tjänsten skall dock förenämnda belopp minskas med begravningshjälp, vartill dödsboet är berättigat enligt lag eller särskild författning.

Avlider extra lärare under ferier, som följa omedelbart efter lästermin, under vilken han innehåft anställning, bestämmer skolöverstyrelsen, om begravningshjälp skall utgå.

68 §.

Övriga bestämmelser för extra lärare.

Å extra lärare skola följande bestämmelser äga motsvarande tillämpning.

8 § 3 mom. angående undervisning i annan läroanstalt,

17 § angående nedsättning av tjänstgöringstid,

21 § 1 mom. angående tjänstgöringshinder,

22 § angående kallortstillägg, därvid tillägget utgår för dag räknat med 1/360 av i olika fall gällande årsbelopp,

23 § angående ersättning för utsträckt undervisning,

26—28 §§ angående rörligt tillägg,

29—36 §§ angående sjukvård samt

38—41 §§ angående tjänstebostad.

7 kap. Biträdande lärare och timlärare.

69 §.

Biträdande lärare.

1 mom. Biträdande lärare anställs, då förordnande avser kortare tid än en termin eller då lärare ej fyller villkoren för ordinarie, extra ordinarie eller extra anställning.

2 mom. Biträdande lärares undervisningsskyldighet skall motsvara den, som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter.

3 mom. Biträdande lärare skall åtnjuta avlöning med belopp motsvarande den lön, som för samma tid enligt den i 5 § intagna löneplanen K skulle hava utgått till extra lärare av närmast jämförligt slag med placering i den lägsta för sådan lärare gällande löneklassen, där ej Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen annorlunda bestämt. Härvid skall iakttagas, att lärare i läroämne, vilken icke äger behörighet att

vinna anställning såsom extra ordinarie adjunkt eller att genomgå provårskurs, hänföres till 15 löneklassen.

Rörligt tillägg utgår icke å lön till biträdande lärare.

4 mom. Beviljas biträdande lärare ledighet från sitt förordnande, skall han avstå den på ledighetstiden belöpande delen av honom eljest tillkommande avlöning.

70 §.

För timlärare fastställes arvode och meddelas övriga avlöningsbestämmelser, som ej avses i 1 kap., av Kungl. Maj:t. *Timlärare.*

8 kap. Lönenämnd.

71 §.

För beredning av ärenden, vilka angå tillämpningen av detta reglemente jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser, skall finnas en *lönenämnd*.

Denna nämnd, i vilken löntagar-, förvaltnings- och de allmänna intressena böra vara representerade, skall bestå av en av Kungl. Maj:t förordnad ordförande samt sex likaledes av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter.

Lönenämndens ordförande och ledamöter förordnas för en tid av högst tre år i sänder.

I enahanda ordning, som ovan sagts, utses suppleanter för ordföranden och ledamöterna.

Instruktion för lönenämnden utfärdas av Kungl. Maj:t.

9 kap. Reglementets tillämplighet m. m.

72 §.

1 mom. Såsom förutsättning för reglementets tillämpning å lärare, vilken omedelbart före reglementets ikraftträdande innehar i reglementet avsedd ordinarie tjänst, skall gälla,

a) att läraren övergått till de provisoriska avlöningsbestämmelserna under budgetåret 1942/43 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor enligt kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 707) samt

b) att läraren icke före viss av Kungl. Maj:t fastställd tidpunkt till vederbörande skolstyrelse skriftligen anmält, att han icke vill underkasta sig reglementets villkor och bestämmelser.

2 mom. Lärare, å vilken reglementet vinner tillämpning, må icke bibehålla personlig lönefyllnad, varom förmäles i 6 punkten kungörelsen den 11 november 1938 (nr 661) med vissa bestämmelser i anledning av ny lönereglering från och med den 1 januari 1939 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor.

3 mom. Ordinarie lärare, å vilken reglementet erhåller tillämpning, skall vara pliktig att underkasta sig minskning i, upphörande av eller eljest ändrade bestämmelser rörande de förmåner eller ersättningar m. m., om vilka förmåles i nedan angivna delar av reglementet.

2 § 2 mom. angående nedsättning av avlöning i vissa fall,

13 § 2 mom. angående tjänstledighet för militär tjänstgöring,

23 § angående ersättning för utsträckt undervisning,

24 § angående ersättning för flyttningskostnad,

25 § angående arvode till tillsynslärare,

29—36 §§ angående sjukvård,

38—41 §§ angående tjänstebostad m. m. samt

42—47 §§ angående rektorsarvode.

4 mom. Lärare, å vilken reglementet erhåller tillämpning, är jämväl pliktig att, därest de allmänna levnadskostnaderna nedgå med 10 procent eller mera i förhållande till 1935 års genomsnittliga levnadskostnader, efter prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen underkasta sig minskning av lönen med högst 5 procent av de i löneplanen eller eljest i reglementet upptagna årslönebeloppen.

Detta reglemente träder i kraft den 1 juli 1943, från och med vilken dag vad i tidigare av Kungl. Maj:t utfärdad författning eller föreskrift finnes stridande mot reglementets bestämmelser upphör att gälla, såvitt angår lärare, å vilken reglementet erhåller tillämpning.

Övergångsbestämmelser.

1. *Ordinarie* lärare, som efter övergången till detta reglemente tillhör lönegrad med samma ordningsnummer som dessförinnan, skall bibehålla den placering i löneklass ävensom den rätt till uppflyttning i högre löneklass, som tillkommit honom omedelbart före övergången.

Tillhör ordinarie lärare efter övergången lönegrad med ordningsnummer, vilket med en enhet överstiger ordningsnumret för lärarens förutvarande lönegrad, placeras han en löneklass högre än omedelbart före övergången.

2. *Extra ordinarie* lärare, som efter övergången till detta reglemente tillhör lönegrad med samma ordningsnummer som dessförinnan, skall placeras en löneklass högre än den löneklass han tillhörde omedelbart före övergången. Tillhör läraren före övergången högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, skall han dock bibehålla sin löneklassplacering.

Tillhör extra ordinarie lärare efter övergången lönegrad med ordningsnummer, vilket med en enhet understiger ordningsnumret för lärarens förutvarande lönegrad, bibehåller han den löneklassplacering han hade omedelbart före övergången.

För bestämmande av tidpunkt för eller i förekommande fall för omedelbar löneklassuppflyttning äger läraren rätt att taga i beräkning den tid, varunder han tillhört eller beräknas hava tillhört den löneklass, i vilken han var placerad omedelbart före övergången.

3. För placering i löneklass skall *extra* lärare äga rätt att tillgodoräkna tjänstgöring under hel termin före detta reglementes ikraftträdande såsom vikarierande lärare enligt kungörelsen den 11 november 1938 (nr 660) eller eljest tjänstgöring under hel termin av minst samma omfattning som den som åligger *extra* lärare.

4. Vid tillämpning av bestämmelserna i 9 § 3 mom. a) och 50 § 1 mom. angående uppflyttning i löneklass skall tjänstetid, som infallit före övergången till reglementet, beräknas enligt de då för läraren gällande bestämmelserna.

5. Vinner lärare befordran räknat från och med övergången till reglementet den 1 juli 1943, skola i förekommande fall bestämmelserna i 10 § 1 mom. och 50 § 2 mom. angående löneklassplacering tillämpas med utgångspunkt från den löneställning, som läraren enligt förevarande övergångsbestämmelser vid övergången skulle innehaft, därest han kvarstått i den lägre tjänsten.

6. Kvinnlig lärare skall under tiden 1 juli 1943—30 juni 1944 åtnjuta lön enligt en löneklass, som är närmast lägre än den, i vilken hon enligt detta reglemente och förevarande övergångsbestämmelser skall vara placerad.

7. Lärare, som med stöd av kungörelsen den 20 juni 1939 (nr 542) placerats i 22 lönegraden, skall bibehålla nämnda lönegradsplacering vid övergången till detta reglemente.

8. Extra ordinarie anställning före reglementets ikraftträdande skall anses upphöra den 30 juni 1943, därest läraren erhåller fortsatt extra ordinarie anställning, som avses i detta reglemente, eller inom det stalliga undervisningsväsendet med tjänstgöring från ingången av höstterminen 1943.

9. Avdrag å avlöning under ferier enligt 19 § samt 58 § 1 mom. skall icke äga rum förrän efter utgången av läsåret 1943/44.

10. Beträffande barntillägg skola följande bestämmelser lända till efterrättelse, så framt icke Kungl. Maj:t finner skäl att för visst fall annorlunda bestämma.

Barntillägg skall tillkomma lärare, vilken omedelbart före den 1 juli 1939 eller vid utgången av vårterminen nämnda år åtnjutit avlöning enligt avlöningsreglementet för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor samt å vilken bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 707) ägt tillämpning från och med den 1 juli 1942 eller därefter, dock senast från och med början av höstterminen samma år. Såsom förutsättning för att lärare, som innehade anställning såsom vikarierande lärare under vårterminen 1939, må komma i åtnjutande av barntillägg skall därjämte gälla, att tjänstgöringen såsom vikarierande lärare enligt ovannämnda avlöningsreglemente omfattat hela nämnda vårtermin.

Barntillägg skall icke tillkomma timlärare.

Barntillägg skall utgå med 9 kronor för månad för varje barn, för vilket lärare omedelbart före den 1 juli 1939 eller, beträffande läsårsavlönad lärare, vid utgången av vårterminen 1939 ägt åtnjuta barntillägg enligt föreskrifterna i kungörelsen den 12 januari 1939 (nr 11) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor.

För tid, då lärare åtnjutit tjänstledighet och därvid varit skyldig vidkännas C-avdrag, skall barntillägg icke utgå.

I övrigt skola bestämmelserna i §§ 5—9 kungörelsen den 15 juni 1939 (nr 428) angående barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst äga motsvarande tillämpning.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna. Föredraganden anför därvid följande.

Inledning.

Till grund för gällande lönereglering för lärare vid de högre kommunala skolorna ligger ett av 1936 års lärarlönesakkunniga i augusti 1937 avgivet betänkande (SOU 1937: 27). Kungl. Maj:t framlade proposition i ämnet (nr 230) till 1938 års riksdag, som med smärre jämkningar biföll densamma (skrivelse nr 339). Det i anledning härav utfärdade avlöningsreglementet av den 11 november 1938 (nr 660) trädde i kraft den 1 januari 1939. Genom denna lönereglering anpassades lärarnas avlöningsförhållanden efter det lönesystem, som före civila avlöningsreglementets ikraftträdande den 1 juli 1939 gällde inom större delen av statsförvaltningen.

Från och med den 1 juli 1939 ha emellertid avlöningsförhållandena för ifrågavarande lärare i viss utsträckning provisoriskt anpassats efter civila avlöningsreglementets bestämmelser. För innevarande budgetår gälla i detta avseende bestämmelserna i kungörelserna 1941: 450 och 1942: 707. Bland annat åtnjuta lärare med full tjänstgöring, såvida de icke anmält önskan att bibehållas vid oförändrade löneförmåner, för närvarande avlöning enligt civila avlöningsreglementets löneplan samt rörligt tillägg och kristillägg enligt nu gällande bestämmelser. I flera avseenden föreligga dock alltså avvikelser från sistnämnda reglemente.

Den 13 juni 1941 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag rörande revision av gällande avlöningsbestämmelser för

folk- och småskollärare och med dem i avlöningshänseende likställda befattningshavare, lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor samt nomadlärare ävensom rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för övningslärare vid statliga och statsunderstödda undervisningsanstalter.

Beträffande de kommunalanställda lärarna i läroämnena avsåg bemyndigandet — enligt de direktiv som gavs för de sakkunnigas arbete — en utredning av möjligheterna för en definitiv lönereglering i enlighet med civila avlöningsreglementets principer.

För övningslärarnas del åsyftades enligt direktiven en allmän omprövning av dessa lärares anställnings- och avlöningsförhållanden. Utredningen härutinnan borde omfatta icke blott övningslärarna vid de förut berörda kommunala skolorna utan även sådana lärare vid statliga läroanstalter, vid fortsättnings- och ersättningskolor m. m. Under utredningsarbetets fortgång borde närmare klarläggas, vilka undervisningsanstalter utredningen i förevarande del borde omfatta.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades den 28 juni 1941 såsom sakkunniga numera undervisningsrådet D. E. Andersson, byråchefen K. A. V. Arvidsson, numera expeditionschefen i finansdepartementet A. E. V. Swartling, ledamoten av riksdagens första kammare jägmästaren C. G. L. H. Tamm samt undervisningsrådet J. J. E. Weijne, den sistnämnde såsom ordförande.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen *1941 års lärarylönesakkunniga*, avgåvo den 9 februari 1942 betänkande med förslag till folkskolans avlöningsreglemente och avlöningsreglemente för nomadlärare (SOU 1942: 9). Kungl. Maj:t framlade proposition i ämnet (nr 278) till 1942 års riksdag, som med vissa mindre jämkningar biföll densamma. De i anledning härav utfärdade avlöningsreglementena av den 30 juni 1942 (nr 619 och 620) ha länt till efterrättelse fr. o. m. den 1 juli 1942.

Till behandling föreligger nu vidare ett av de sakkunniga den 11 april 1942 avgivet betänkande med förslag till avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna (SOU 1942: 26). Vid utarbetandet av reglementsförslaget ha de sakkunniga haft överläggningar med följande personalrepresentanter, nämligen rektorn vid norra kommunala mellanskolan i Stockholm E. J. V. Öije, rektorn vid kommunala flickskolan i Örebro Brita Martha Fredrique Grönvall samt rektorn vid Stockholms stads handelsmellanskola K. S. Henning.

Utlåtanden över betänkandet ha, efter remisser, avgivits av statskontoret, allmänna lönenämnden och, för skolöverstyrelsen, av överstyrelsens folk-skoleavdelning. I anledning av de sakkunnigas förslag ha vidare skrifter ingivits av centralstyrelsen för praktiska mellanskolornas och högre folkskolornas lärarförening, akademiskt bildade kvinnors förening, kommunala mellanskolornas rektorsförening, kommunala mellanskolornas lärarförening och centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen ävensom av styrelsen för kommunala mellanskolan i Göteborg samt styrelserna för ett flertal and-

ra kommunala mellanskolor, vilka anslutit sig till vad styrelsen för kommunala mellanskolan i Göteborg anfört och hemställt.

Enligt de sakkunnigas förslag skola avlöningsbestämmelserna för de högre kommunala skolorna sammanfattas i ett särskilt avlöningsreglemente och sålunda icke ingå i civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinarie reglementet, vilket är fallet med avlöningsbestämmelserna för lärarna vid de statliga läroverken m. fl. Till motivering härav ha de sakkunniga hänvisat till att de ifrågavarande lärarna äro kommunalt anställda i likhet med lärarna vid folkskoleväsendet, för vilka utfärdats särskilt avlöningsreglemente.

Liksom vid avgivandet av det tidigare betänkandet ha frågan om övningslärarnas anställnings- och avlöningsförhållanden jämte vissa andra i direktiven berörda specialfrågor fått anstå. Sedan utredning i dessa hänseenden slutförts, ämna de sakkunniga framlägga därav föranledda förslag.

Personalrepresentanterna för de högre kommunala skolorna ha anfört, att det av de sakkunniga framlagda betänkandet med förslag till avlöningsreglemente i det stora hela innebär en anpassning till civila avlöningsreglementets bestämmelser och att jämväl på många punkter i detaljutredningen av representanterna framställda önskemål blivit tillgodosedda. De ha dock anmärkt, att i de sakkunnigas förslag på viktiga punkter gjorts undantag från den i princip genomförda likställigheten med civila avlöningsreglementets bestämmelser, samt vidare yttrat följande.

De sakkunniga hava icke föreslagit tillägg till det civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinariereglementet utan utarbetat ett *särskilt avlöningsreglemente* för de högre kommunala skolorna. De sakkunnigas direktiv förefaller icke giva något särskilt stöd för en sådan åtgärd, vilken i betraktande av det nära sambandet mellan de högre kommunala skolorna och statsläroverken — bl. a. äro de kommunala mellanskolorna i sin inre organisation i allo överensstämmande med de fyraåriga realskolorna — knappast framstår som den naturligaste lösningen. Enligt vår mening är en direkt anknytning till civila avlöningsreglementet av stor betydelse icke blott för de högre kommunala skolornas lärare utan lika mycket för dessa skolor själva. Liksom tidigare läroverkslärarna eftersträfvade ett direkt inordnande under civila avlöningsreglementet såsom garanti för att icke behöva i sin gärning störas av lönestrider, en garanti, som slutligen tillerkändes dessa lärare, borde detsamma också förunnas de kommunala skolornas lärare, vilka ingalunda arbeta under lättare förhållanden än de förra, och samtidigt möjlighet tillförsäkras de kommunala skolorna att i konkurrensen med statsläroverken förvärva och behålla bästa möjliga arbetskraft. Enligt sakkunnigförslaget skulle nämligen kommunanställningen i vissa hänseenden hädanefter bli ofördelaktigare än statsanställning, varigenom de kommunala skolorna skulle sättas i efterhand vid konkurrensen om arbetskraften.

Ett särskilt avlöningsreglemente skulle dock i och för sig givetvis icke behöva innebära en mindre gynnsam konsekvens av ovan antydd art, om det verkligen vore i allo överensstämmande med statens motsvarande reglementen. När, såsom nedan skall visas, så icke är fallet, få dessa ändringar karaktären av ett nytt ståndpunktstagande, för vilket intet stöd givits i riksdagens uttalanden. Om ock ändringarna i förbigående — i sakkunnigbetänkandet för folkskolan — betecknas som provisoriska, kunna de befaras bliva mycket

lång tid bestående och småningom komma att betraktas som principiella skillaktigheter. Ett närmare studium av de sakkunnigas specialmotiveringar synes oss även bestyrka vår åsikt, att det ur författningsteknisk synpunkt knappast varit påkallat att åtskilja förevarande statliga och kommunala reglementen, då överensställningen, i den mån en sådan ansetts lämplig, kunnat göras så gott som fullständig, och uppenbarligen, frånsett begynnelseparagraferna, endast helt lätta förändringar skulle behövt vidtagas i de statliga reglementena med hänsyn till de kommunanställda lärarna. Vidkommande det — i sakkunnigbetänkandet för folkskolan — åberopade skälet, att tillägg till de civila reglementena icke borde göras för lärare, som äro kommunalt anställda, vilja vi erinra om att ett huvudsyfte vid löneregleringarna just varit att åstadkomma om möjligt fullständig överensställning. En likhet i sak synes alltid lämpligast motsvaras av en likhet i form. Det råder nämligen ett så nära samband mellan de erforderliga avlöningsbestämmelserna, att de sakkunniga själva på flera ställen funnit sig böra föreslå ändringar i de statliga reglementena för att bringa dessa till full överensställning med det kommunala, ja till och med någon gång till införande i det senare föreslagit en bestämmelse ur civila avlöningsreglementet i oförändrad form, ehuru denna ansetts vara i behov av omarbetning (se t. ex. specialmotiveringen till 13 §, 2 mom.).

För önskvärdheten ur vår synpunkt av en direkt anknytning till civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinariereglementet synes oss sakkunnigbetänkandet självt utgöra ett bevis. Däri föreslås nämligen avvikelser från nämnda reglementen i fråga om bl. a. avlöning åt kvinnlig lärare, sjukersättning och rektorslöner, således tre synnerligen viktiga hänseenden, samt lämnas öppet, vilka förändringar som kunna komma att föreslås beträffande övningslärares anställningsvillkor i det hela — allt avvikelser, som icke kunnat befinnas motiverade, i händelse en anknytning till de civila reglementena varit genomförd, och som ej ifrågakommit för läroverkslärarna.

Av remissmyndigheterna har *statskontoret* anfört, att det framlagda förslaget till anställnings- och avlöningsförhållanden för ordinarie och icke-ordinarie lärare icke föranleder någon erinran från ämbetsverket.

Allmänna lönenämnden har allenast framställt vissa detaljerinringar mot de sakkunnigas förslag.

Skolöverstyrelsen har anfört, att de sakkunniga vid utförandet av sitt uppdrag sökt att såvitt möjligt bringa här ifrågavarande lärares löneförhållanden i överensställning med det senaste statliga lönesystemet och att de också i huvudsak synas ha lyckats härmed.

I de från olika *skolstyrelser* och *enskilda organisationer* inkomna yttrandena ha framställts yrkanden, som ansluta sig till vad personalrepresentanterna hemställt.

*Departements-
chefen.*

Jag förordar, att det av 1941 års läraryrkesakkunniga framlagda förslaget lägges till grund för ny lönereglering för lärarpersonalen vid de högre kommunala skolorna samt att därvid, på sätt de sakkunniga föreslagit, lönebestämmelserna liksom hittills få inflyta i ett särskilt avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna.

1938 års avlöningsreglemente har utfärdats av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande. Det ifrågavarande nya reglementet synes liksom folkskolans avlöningsreglemente böra underställas riksdagen för godkännande.

För reglering av vissa spörsmål i samband med lärares övergång mellan högre kommunala skolor och statliga läroanstalter m. m. erfordras jämväl ändringar och tillägg i civila avlöningsreglementet. De sakkunnigas förslag härom torde få anmälas i annat sammanhang.

Frågan om övningslärarnas anställnings- och avlöningsförhållanden bör bli beroende på utredning och förslag av de sakkunniga.

Anställnings- och avlöningsförhållanden för ordinarie och icke-ordinarie lärare.

Såsom inledningsvis anförts, åtnjuta lärarna vid de högre kommunala skolorna avlöning enligt civila avlöningsreglementets löneplan samt rörligt tillägg och kristillägg enligt nu gällande bestämmelser. Den för lärarna — fränsett övningslärarna — gällande lönegradsplaceringen framgår av följande uppställning.

Läroanstalter och befattningshavare	L ö n e g r a d	
	ordinarie	extra ordinarie
<i>Kommunal flickskola, kommunal mellanskola och praktisk mellanskola.</i>		
Ämneslärare, vilken äger behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk eller av Kungl. Maj:t förklarats berättigad att åtnjuta lön som adjunktskompetent lärare	23	21
Ämneslärare, annan	21	19
Lärare i hushållsgöromål eller kvinnlig slöjd vid praktisk mellanskolas hushållslinje och kommunal flickskolas praktiska linje.....	18	16
Lärare i stenografi, maskinskrivning, verkstadsarbete eller annat, till läroämne icke hänförligt yrkesämne (praktiskt läroämne), än här förut sagts, vid praktisk mellanskola	16	15
<i>Högre folkskola, allmän och yrkesbestämd.</i>		
Ämneslärare	21	19
Lärare i hushållsgöromål eller kvinnlig slöjd vid yrkesbetonad högre folkskolas hushållslinje	18	16
Lärare i stenografi, maskinskrivning, verkstadsarbete eller annat, till läroämne icke hänförligt yrkesämne, än här förut sagts, vid yrkesbestämd högre folkskola	16	15
<p>¹ Efter prövning av Kungl. Maj:t må, då särskilda skäl föreligga, lärarbefattning i dessa ämnen kunna hänföras till högre lönegrad, dock högst 20 lönegraden för ordinarie och 18 lönegraden för extra ordinarie lärare.</p>		

Såsom kompetensvillkor för *ordinarie* ämneslärare gäller bland annat, att läraren vid ansökningstidens utgång skall ha uppnått 23 års ålder samt ha förvärvat viss i betänkandet närmare angiven behörighet.

Icke-ordinarie lärare med full tjänstgöring anställas under två olika former, nämligen såsom extra ordinarie och vikarierande lärare.

Till *extra ordinarie* lärare må antagas den, som uppnått 20 års ålder och i övrigt är behörig att inneha ordinarie tjänst av närmast motsvarande slag, ävensom den, som av skolöverstyrelsen för särskilt fall förklarats behörig.

Extra ordinarie lärare förordnas av skolans styrelse tills vidare med minst tre månaders uppsägning. Dylik uppsägning må dock icke, därest ej skolöverstyrelsen för särskilt fall annorlunda bestämmer, avse annan avgångstid än dagen före höstterminens början vid samma skola.

Med *vikarierande* lärare förstås lärare, som förordnas att såsom vikarie bestrida all den tjänstgöring, som är förenad med den ordinarie eller extra ordinarie befattning, vikariatet avser. För vikarierande lärare ha icke uppställts några speciella kompetenskrav. De förordnas av skolans styrelse på viss tid, högst ett läsår.

Icke-ordinarie lärare med begränsad tjänstgöring anställas såsom *timlärare* och åtnjuter arvode med av Kungl. Maj:t fastställt belopp.

Lönegrader och löneklasser för ämneslärare jämfört med motsvarande befattningar vid de allmänna läroverken framgå av följande uppställning.

L ä r a r e	De allmänna läroverken				De högre kommunala skolorna			
	Adjunkt		Ämneslärarinna		Adjunktskompetent ämneslärare ¹		Annan ämneslärare	
	löne-grad	löne-klasser	löne-grad	löne-klasser	löne-grad	löne-klasser	löne-grad	löne-klasser
Ordinarie	A 23	23—26	A 21	21—24	23	23—26	21	21—24
Extra ordinarie	Eo 21	20—23	Eo 18	17—21	21	19—23	19	17—22
Extra	Ex 20	17—19	Ex 18	15—17	—	—	—	—
Vikarierande	—	—	—	—	—	17—18	—	16—17
Biträdande	—	17	—	15	—	—	—	—

¹ Vid kommunal flickskola, kommunal mellanskola och praktisk mellanskola.

Lön till ordinarie och extra ordinarie lärare utgår för kalenderår samt till vikarierande, extra och biträdande lärare för läsår. Endast ordinarie och extra ordinarie lärare åtnjuta tjänste- och familjepensionsrätt. Vikariatsersättning förekommer endast vid vikariat å rektors- eller tillsynsläraryrke.

Undervisningsskyldigheten för vecka är, med i det följande angivet undantag beträffande högre folkskolor, för lärare vid de högre kommunala skolorna av samma omfattning som för motsvarande lärare vid de allmänna lärover-

ken, d. v. s. 24—30 veckotimmar, med viss reduktion av antalet timmar vid undervisning i vissa högre klasser. Läsåret omfattar vid kommunal och praktisk mellanskola liksom vid de allmänna läroverken 38 veckor utöver tiden för inträdes- och flyttningsprövningar. Vid kommunal flickskola omfattar däremot läsåret visserligen 38 veckor men med inräknande av tid för inträdes- och flyttningsprövningar. Vid högre folkskola skall läsåret omfatta minst 36 veckor. I de fall, då den årliga lästiden vid högre folkskola icke uppgår till 38 läsveckor, må dock lärares tjänstgöringsskyldighet utökas med en veckotimme för varje läsvecka, varmed antalet läsveckor understiger 38.

De sakkunniga.

De sakkunniga ha vad först angår de *ordinarie* ämneslärarna anfört följande.

De ordinarie ämneslärarna vid de allmänna läroverken äro — bortsett från lektorer — antingen adjunkter eller ämneslärarinnor med placering i 23 respektive 21 lönegraden. Antalet tjänster av vardera slaget är fixerat. Ämneslärarinna skall antingen vara adjunktskompetent eller ha genomgått högre lärarinneseminarier och dessutom tjänstgjort viss tid å lärarbanan. Då högre lärarinneseminarier utexamination inom en nära framtid torde upphöra, synes med tiden fråga uppstå att så småningom indraga ämneslärarinnetjänsterna.

Vid de högre kommunala skolorna åter tillämpas visserligen likaledes för ordinarie ämneslärare lönegraderna 21 och 23, men antalet tjänster av vardera slaget är icke fixerat. I 21 lönegraden kunna såväl manliga som kvinnliga lärare placeras och för behörighet till tjänst i denna lönegrad kräves icke adjunktskompetens utan genomgång av högre lärarinneseminarier eller folkskoleseminarium och viss annan utbildning, jämte viss tids tjänstgöring å lärarbanan. Så snart ämneslärare — fränsett vid högre folkskola — förvärvat adjunktskompetens eller av Kungl. Maj:t förklarats berättigad att åtnjuta lön som adjunktskompetent lärare, placeras han i 23 lönegraden.

Vid de högre kommunala skolorna finnes ett stort antal icke adjunktskompetenta såväl manliga som kvinnliga ämneslärare i 21 lönegraden. Vissa manliga lärare äro övergångsvis placerade i 22 lönegraden. Genom ökad tillströmning av yngre lärare med akademiska examina torde antalet adjunktskompetenta lärare med tiden ökas vid skolorna.

De sakkunniga ha övervägt, huruvida jämställdhet med de allmänna läroverken bör genomföras även i så måtto, att adjunktskompetens framdeles skulle krävas för samtliga manliga ämneslärare, vilka sålunda skulle placeras i 23 lönegraden, medan 21 lönegraden skulle reserveras för kvinnliga lärare. Med hänsyn till de speciella förhållandena vid ifrågavarande skolor anse de sakkunniga, att även för framtiden nuvarande alternativa kompetenskrav böra bibehållas samt att 21 lönegraden bör stå öppen även för manlig lärare. Den möjlighet till rekrytering av lärare från folkskoleväsendet, som nu föreligger, anse de sakkunniga vara av sådant värde för skolorna, att den bör bibehållas. Härtill kommer, att det vid praktiska mellanskolor och yrkesbestämda högre folkskolor under alla förhållanden kommer att föreligga ett behov av lärare i praktiska läroämnen och yrkesämnen, av vilka i första hand kräves annan utbildning och andra examina än dem, som fordras för adjunktskompetens. Att för nämnda lärarkategori uppställa gene-

rella kompetensvillkor, som skulle motsvara adjunktskompetens, låter sig knappast göra. Frågan om lönegradsplacering i 21 eller 23 lönegraden bör i dessa fall liksom för närvarande prövas av Kungl. Maj:t beträffande varje lärare.

Det nu tillämpade systemet med uppflyttning i lönegrad efter förvärv av viss högre kompetens strider visserligen mot eljest inom statsförvaltningen tillämpade avlöningsprinciper. Med hänsyn till de speciella förhållandena å förevarande område och de stora svårigheter det skulle möta att fixera antalet ämneslärare i 21 och 23 lönegraden, förorda emellertid de sakkunniga, att det nuvarande systemet i detta hänseende bibehålles.

Av personalrepresentanten för de praktiska mellanskolorna och högre folkskolorna har framställts yrkande, att 23 lönegraden borde bli tillämplig även å lärare vid de högre folkskolorna.

De sakkunniga vilja erinra om, att såväl 1936 års lärarlönesakkunniga som departementschefen förordade, att samtliga ämneslärare vid högre folkskola skulle placeras enhetligt i lönehänseende. Departementschefen hänvisade härvid till skolornas ställning i undervisningsväsendet och de betingelser, varunder de arbetade (prop. 1938: 230 sid. 21).

För egen del vilja de sakkunniga särskilt framhålla, att undervisningen vid högre folkskola icke leder till examen som vid kommunal eller praktisk mellanskola och icke heller fullföljes till ett högre stadium såsom vid kommunal flickskola. Några ändrade förhållanden efter frågans behandling år 1938 ha icke inträtt. Med hänsyn till det anförda anse de sakkunniga, att placering i 23 lönegraden icke bör medgivas lärare vid högre folkskola.

Vad angår lärare i praktiska läroämnen och yrkesämnen ha de sakkunniga i en i reglementet intagen tjänstförteckning specificerat, vilka av dessa ämnen som äro att jämställa med teoretiska ämnen. Uppställningen har utarbetats i anslutning till motsvarande uppställning för timlärare i de av Kungl. Maj:t utfärdade provisoriska avlöningsbestämmelserna. De sakkunniga anföra följande.

Uppställningen innebär icke någon avvikelse från hittills tillämpad praxis utom i följande hänseende. Lärare i ritteknik har av Kungl. Maj:t placerats i 20 lönegraden eller i samma lönegrad som teckningslärare. Då ritteknik enligt de sakkunnigas mening står nära de teoretiska läroämnena, har ämnet i tjänsteförteckningen jämställts med dessa.

Såsom ämneslärare böra enligt de sakkunnigas mening betraktas lärare i hushållsgöromål eller kvinnlig slöjd, respektive sömnad vid praktisk mellanskolas eller yrkesbestämd högre folkskolas hushållslinje och kommunal flickskolas praktiska linje. På grund härav ha nämnda lärare redan nu förts in under förevarande reglemente. Detta innebär, att föreskrifterna i 5 § 2 mom. av gällande reglemente angående beräkning av avlöning i förhållande till antalet veckotimmar icke bli tillämpliga å dem. Lärare, som är anställd för undervisning i nämnda ämnen vid annan än här berörda linjer, är däremot att anse såsom övningslärare, för vilken sagda stadgande blir tillämpligt.

Slutligen ha de sakkunniga i anledning av yrkande av personalrepresentanten för de kommunala flickskolorna ansett sig böra i tjänsteförteckningen under rubriken ämneslärare i stenografi, maskinskrivning, verkstadsarbete eller annat praktiskt läroämne eller yrkesämne, än förut i förteckningen sagts, även hänföra kommunal flickskolas praktiska linje. Anmärkningen un-

der tjänsteförteckningen har ändrats därhän, att höjning av lönegradsplacement skall avse läraren och icke lärarbefattningen. Härigenom blir provningen likartad med den, som sker vid uppflyttning av ämneslärare från 21 till 23 lönegraden.

I fråga om anställnings- och avlöningsförhållandena för de *icke-ordinarie lärarna* anföra de sakkunniga.

Extra ordinarie lärare vid de högre kommunala skolorna anställas av vederbörande skolstyrelse medan *extra ordinarie* lärare vid de allmänna läroverken anställas av skolöverstyrelsen. Vidare är antalet *ordinarie* och *extra ordinarie* lärare vid de högre kommunala skolorna större i förhållande till hela lärarbehovet än vid de allmänna läroverken. Detta har till följd, att i genomsnitt *extra ordinarie* anställning såsom lärare vid de högre kommunala skolorna har mindre fasthet och varaktighet än vid de allmänna läroverken. I övrigt äro emellertid anställningsförhållandena för *extra ordinarie* lärare vid nämnda båda skolformer i huvudsak likartade. Med hänsyn härtill anse de sakkunniga, att civila *icke-ordinariereglementets* bestämmelser böra göras tillämpliga å ifrågavarande *extra ordinarie* lärare, där ej deras kommunala anställning föranleder avvikelser i något avseende.

Den nuvarande anordningen med tidpunkten för höstterminens början såsom av- och tillträdestid för *extra ordinarie* lärare bör enligt de sakkunnigas mening icke bibehållas. I stället bör såsom vid de allmänna läroverken tillträde av tjänst räknas från och med den 1 juli eller den 1 januari, där tjänstgöringen skall börja med ingången av höst- respektive vårtermin.

Beträffande lönegrader och löneklasser för *extra ordinarie* lärare föreslå de sakkunniga, att civila *icke-ordinariereglementets* system tillämpas. Jämfört med nuvarande löneplan innebär detta, att inom lönegrad med samma ordningsnummer lägsta löneklassen kommer att ligga en löneklass högre än nu är fallet, medan högsta löneklassen förblir oförändrad. Vidare bör de *extra ordinarie* ämneslärares anpassning till det statliga lönesystemet föranleda, att de placeras i samma lönegrader som statlig *extra ordinarie* adjunkt eller ämneslärarinna. Härigenom får *extra ordinarie* adjunktskompetent ämneslärare behålla lönegraden 21, som dock omfattar löneklasserna 20—23 mot nu 19—23, vilket alltså innebär en höjning av begynnelselönen med en löneklass. Annan *extra ordinarie* ämneslärare åter får sin lönegrad sänkt från 19 till 18 och högsta löneklassen från 22 till 21 medan lägsta löneklassen (17:e) förblir oförändrad. Lärare i hushållsgöromål eller kvinnlig slöjd vid praktisk mellanskolas eller yrkesbestämd högre folkskolas hushållslinje eller kommunal flickskolas praktiska linje bibehålles i 16 lönegraden, vilket innebär en höjning av lägsta löneklassen från 14 till 15 löneklassen. Lärare i stenografi, maskinskrivning och verkstadsarbete m. fl. yrkesämnen eller praktiska läroämnen få bibehålla 15 lönegraden, som emellertid omfattar löneklasserna 14—18 mot nu 13—18. Även här innebär sålunda förslaget en höjning av lägsta löneklassen.

En anpassning till civila statsförvaltningens lönesystem medför också, att den nuvarande anställningsformen vikarierande lärare utbytes mot anställningsformerna *extra* lärare och biträdande lärare.

Anställning såsom *extra* lärare skall endast kunna komma i fråga, då anställningen avser minst en termin. *Extra* lärare bör i fråga om avlagda examina fylla samma villkor som *ordinarie* och *extra ordinarie* lärare. Däremot bör ej fordras viss tids tjänstgöring efter avlagd examen eller genomgången provårskurs.

Vidare bör *extra* lärare vara placerad i samma lönegrad som motsvarande

lärare vid läroverken. Detta innebär, att extra lärare erhålla samma lönegrad som motsvarande slag av extra ordinarie lärare utom beträffande adjunkt-kompetent extra ämneslärare, som är placerad i 20 lönegraden, medan extra ordinarie sådan lärare är placerad i 21 lönegraden. I varje lönegrad för extra lärare finnas tre löneklasser, medan enligt nu gällande bestämmelser för vikarierande lärare endast gälla två löneklasser. Begynnelselöneklassen i varje lönegrad för extra lärare ligger två löneklasser lägre än för motsvarande extra ordinarie lärare. Begynnelselönen för adjunkt-kompetent extra ämneslärare kommer således alljämt att utgå efter 17 löneklassen, för annan ämneslärare efter 15 i stället för nu 16 löneklassen och för lärare i stenografi m. m. alljämt efter 12 löneklassen.

Biträdande lärare är antingen icke kompetent till extra ordinarie eller extra lärartjänst eller visserligen kompetent men förordnad för kortare tid än en termin. Lönen utgår efter lägsta löneklassen för närmast motsvarande extra lärare, men rörligt tillägg eller kristillägg utgår ej därå.

De i det föregående föreslagna omläggningarna av de icke-ordinarie lärarnas ställning få till följd, att ett flertal ändringar måste vidtagas i de för de olika skolformerna gällande stadgorna.

Till *timlärare* skall enligt de sakkunnigas förslag arvode utgå enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

Den årliga lästiden vid kommunala flickskolor bör, enligt vad de sakkunniga uttala, i samband med löneregleringen utökas till samma längd som vid de allmänna läroverken och de kommunala mellanskolorna eller 38 veckor utöver tiden för inträdes- och flyttningsprövningar. Vad de högre folkskolorna åter angår anse de sakkunniga den nuvarande anordningen med utökad veckotjänstgöring såsom kompensation för kortare årlig lästid kunna bibehållas.

Enligt civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinariereglementet äger kvinnlig tjänsteman inom allmänna civilförvaltningen rätt att åtnjuta lön även enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad. Då nämnda avlöningsreglementen från och med den 1 juli 1939 äga tillämpning jämväl å lärarpersonalen vid de statliga läroanstalterna, ha därmed också de *statligt anställda kvinnliga lärarna* blivit tillerkända samma rätt. Sådan rätt tillkommer däremot icke de *kommunalt anställda kvinnliga lärarna*.

De sakkunniga hade i sitt betänkande med förslag till folkskolans avlöningsreglemente framlagt vissa beräkningar för utrönande av den kostnadsökning, som skulle bli följden av att jämväl de kommunalt anställda kvinnliga lärarna finge rätt till lön enligt högsta löneklassen. Beräkningarna visade, att, om rätten skulle givits de ifrågavarande lärarna från och med den 1 juli 1941, de löneklassuppflyttningar, som därigenom skulle ha skett, skulle för statsverket ha medfört en årlig kostnadsökning av i runt tal 4,050,000 kronor för folk- och småskollärarynnor och i runt tal 150,000 kronor för kvinnliga lärare vid högre kommunala skolor. I dessa belopp voro inräknade rörligt tillägg och kristillägg enligt den 1 juli 1941 gällande procenttal.

I nämnda betänkande (sid. 66—73) hade de sakkunniga vidare framhållit, att ur *principiell* synpunkt inga bärande skäl kunde anföras för bibehållande av för kvinnliga lärare vid det statsunderstödda kommunala undervisnings-

väsendet i nu ifrågavarande hänseende gällande undantagsbestämmelser. På grund av rådande statsfinansiella läge och även med hänsyn till dels de löneökningar, som 1937 års lönereglering för lärarpersonalen vid folkskoleväsendet och 1938 års lönereglering för de högre kommunala skolorna i allmänhet medförde för de kvinnliga lärarna, dels de löneklassuppflyttningar, som de kvinnliga lärarna efter löneregleringarnas genomförande tillgodonjöto på grund av särskilda övergångsbestämmelser, ansågo de sakkunniga emellertid, att undantagsbestämmelserna borde bibehållas tills vidare. De sakkunniga anmärkte härtill, att de övervägt frågan om lämpligheten av att fastställa en bestämd tidpunkt, då likställigheten i förevarande hänseende skulle genomföras, men att de på grund av ovissheten om huru utvecklingen av de statsfinansiella förhållandena under den närmaste tiden komme att gestalta sig funnit sig icke böra framlägga förslag härom. I fråga om den närmare redogörelse, som av de sakkunniga lämnats för de förmåner, vilka genom de senaste löneregleringarna och i samband därmed utfärdade bestämmelser kommit de kommunanställda kvinnliga lärarna till godo, torde få hänvisas till betänkandet.

Den av de sakkunniga sålunda uttalade meningen godkändes vid antagandet av folkskolans avlöningsreglemente vid 1942 års riksdag.

I förevarande betänkande ha de sakkunniga erinrat om vad de tidigare sålunda anfört och i enlighet härmed i reglementsförslaget infört bestämmelser, enligt vilka kvinnlig lärare icke kan komma i åtnjutande av lön efter högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad.

En av lärarrepresentanterna har i anledning av de sakkunnigas förslag angående lönegradsplacering anfört följande.

I samband med behandlingen av ordinarie och icke-ordinarie lärares anställnings- och avlöningsförhållanden vid de högre kommunala skolorna har jag vid överläggningarna med de sakkunniga framställt yrkande, att 23 resp. 21 lönegraden borde bli tillämplig även å *adjunktskompetent ämneslärare*, som är anställd som ordinarie, resp. extra ordinarie vid högre folkskola, i likhet med motsvarande lärare vid de andra hithörande skolorna. Rättvisan synes mig nämligen kräva en sådan likställighet i lönehänseende. För samtliga andra lärarkategorier vid de högre folkskolorna — t. ex. lärare i övningsämnen — gälla samma lönegradsplaceringar som för motsvarande lärare vid kommunal och praktisk mellanskola. Vid de fyraåriga allmänna högre folkskolorna, vilka utgöra det övervägande antalet högre folkskolor, tillämpas samma kurs- och timplaner som vid de kommunala mellanskolorna eller statens fyraåriga realskolor. Undervisningen vid högre folkskolor leder visserligen icke till en officiell kontrollerad examen — något som för övrigt även gäller de kommunala flickskolorna —, men eleverna vid de fyraåriga högre folkskolorna avlägga omedelbart efter genomgången lärokurs realexamen som privatister i synnerligen stor utsträckning. Enligt från skolöverstyrelsen inhämtade uppgifter utgöra de vid högre folkskola för närvarande anställda adjunktskompetenta ämneslärarna högst ett tiotal, av vilka de allra flesta tjänstgöra vid fyraåriga högre folkskolor. Det förhållandet, att de adjunktskompetenta ämneslärarna vid anställning vid högre folkskola erhålla en sämre löneplacering än vid anställning vid andra högre kommunala skolor eller

realskolor, har till följd, att de högre folkskolorna vid konkurrensen om den bästa möjliga arbetskraften måste stå i efterhand till skada för en god lärarrekrytering vid nämnda skolform.

Yttranden.

Allmänna lönenämnden har i fråga om lönegradsplaceringen av ordinarie lärare vid högre folkskola anfört följande.

Lönenämnden har för sin del, vid det förnyade övervägande som lönenämnden i förevarande sammanhang ägnat ifrågavarande spörsmål, icke kunnat undgå att finna, att det med tanke på en tillfredsställande lärarrekrytering vid de högre folkskolorna i längden måste framstå såsom en nackdel, att dessa skolor icke skola kunna erbjuda adjunktskompetenta lärare samma löneförmåner, som tillkomma sådana lärare vid de kommunala mellanskolorna. Det bör därför måhända övervägas, huruvida icke i viss utsträckning 23 lönegraden för ordinarie (och därmed 21 lönegraden för extra ordinarie och 20 för extra) ämneslärare med adjunktskompetens borde kunna ifrågakomma även vid de högre folkskolorna. Givet är, att de 2- och 3-åriga skolorna icke gärna kunna komma i betraktande i detta sammanhang. De 4-åriga allmänna högre folkskolorna däremot äro av en sådan typ, att en jämförelse med kommunal mellanskola eller 4-årig statlig realskola onekligen måste anses ligga nära till hands. Sistnämnda högre folkskolor tillämpa enligt uppgift samma tim- och kursplaner som kommunala mellanskolor och 4-åriga statliga realskolor. Visserligen kunna icke lärjungarna avlägga realexamen vid själva skolan, men en i avgångsklassen tjänstgörande lärare måste dock i allmänhet svara för att lärjungarna bibringas ett kunskapsmått motsvarande realexamens, alldenstund dessa i stor utsträckning efter genomgången lärokurs i den högre folkskolan anmäla sig till undergående av realexamen såsom privatister. Lönenämnden har icke några siffror tillgängliga beträffande förhållandet mellan antalet godkända och antalet underkända av de till realexamen anmälda eleverna från de högre folkskolorna men håller för sannolikt, att examensresultatet i det hela icke är sämre inom denna grupp än vid exempelvis de kommunala mellanskolorna, där avgångsklassens lärjungar avlägga realexamen vid den egna skolan. Med det anförda har lönenämnden velat påvisa, att skäl kunna föreligga för att frågan om löneställningen för adjunktskompetenta ämneslärare vid fyrklassiga allmänna högre folkskolor underkastas ytterligare omprövning. Lönenämnden vill tillägga, att antalet av förevarande spörsmål berörda lärare för närvarande lär röra sig omkring ett 10-tal.

Skolöverstyrelsen har ansett, att det är i princip riktigast, att även kvinnlig lärare skall kunna uppnå högsta löneklassen, och uttryckt en förhoppning, att den nu gällande och av de sakkunniga föreslagna olikheten mellan manlig och kvinnlig lärares lön så snart som möjligt måtte bortfalla.

De sakkunnigas förslag om uppflyttning av lärartjänst i det praktiska läroämnet ritteknik till 21 lönegraden har skolöverstyrelsen funnit överensstämma med överstyrelsens tidigare uttalade mening, att lärartjänst i detta ämne borde placeras något högre än lärartjänst i teckning. Överstyrelsen har vidare uttalat sin anslutning till förslaget, att hushållsgöromål och kvinnlig slöjd, respektive sömnad vid praktisk mellanskolas eller yrkesbestämd högre folkskolas hushållslinje eller kommunal flickskolas praktiska linje betraktas såsom praktiska läroämnen eller yrkesämnen och icke såsom övningsämnen.

En reservant inom skolöverstyrelsen har anfört följande.

I betänkande med förslag till folkskolans avlöningsreglemente m. m. (SOU 1942:9) ha 1941 års lärarlönesakkunniga beträffande kvinnlig lärares rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad framhållit (s. 66 ff), att ur principiell synpunkt inga bärande skäl kunna anföras för att bibehålla nu gällande undantagsbestämmelser för kvinnliga lärare vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet. De sakkunniga ha emellertid med hänsyn till nuvarande statsfinansiella förhållanden icke funnit sig böra framlägga förslag om ändring av berörda undantagsbestämmelser.

Som argument framföra de sakkunniga att ifrågavarande kvinnliga lärare relativt nyligen fått sina löner reglerade. Detta gäller även för samtliga statsanställda lärare och de manliga kommunalanställda och torde därför i detta sammanhang omöjligt kunna gälla som principskäl för ett bibehållande av undantagsbestämmelser för de kvinnliga kommunalanställda. Vidare framhålla de sakkunniga, att medgivandet av rätt för sistnämnda lärare att bli uppflyttade i högsta vederbörliga löneklass skulle i en del fall medföra uppflyttning i snabbare tempo än det ordinära. Då detta förhållande endast utgör ett tekniskt led i den utjämningsprocedur, som bleve en följd av likställighetens genomförande, och icke innebär någon förmån i och för sig, torde det lika litet kunna gälla som principskäl i nyss nämnda avseende. De exempel, som de sakkunniga själva (s. 72) framdragit på skillnaden i lönenivå, om uppflyttning till högsta klassen varit medgiven vid senaste löne reglering, belysa ytterligare, att det snabbare tempot vid en nu eventuellt medgiven uppflyttning icke kan sägas innebära något orättvist gynnande.

Slutligen anför de sakkunniga de ökade kostnader, som beräknas lasta statsutgiften, därest den diskuterade reformen genomfördes. Det visar sig då, att för folkskoleväsendet skulle beloppet stiga till över 4,000,000 kronor, medan det för de högre kommunala skolorna skulle stanna vid omkring 148,000 kronor.

Det vill synas, som om man ur statsfinansiella synpunkter skulle kunna göra den åtskillnaden, att den vida kostsammare åtgärden att medgiva tillträde till högsta löneklassen för kvinnliga lärare inom folkskoleväsendet finge anstå, även om motsvarande relativt billiga reform för de högre kommunala skolornas del genomfördes. Erinras bör, att det i direktiven för 1941 års lärarlönesakkunniga heter, att det vid utredningen bör eftersträvas »att såvitt möjligt bringa befattningshavarnas löneförhållanden till överensstämmelse med det senaste statliga lönesystemet». Här nämnes intet undantag för kvinnliga befattningshavare. De sakkunniga ha emellertid icke i detta hänseende ifrågasatt någon närmare anslutning till det statliga systemet för de kvinnliga lärarna vid de högre kommunala skolorna, utan låtit dem följa folkskolans.

Jag hemställer, att överstyrelsen förordar sådan ändring i de sakkunnigas förslag, att den undantagsbestämmelse, som hindrar kvinnliga lärare att uppnå högsta vederbörliga löneklass, måtte upphävas för de vid högre kommunala skolor anställda.

Centralstyrelsen för praktiska mellanskolornas och högre folkskolornas lärarförening har anfört, att det för utvecklingen av det kommunala skolväsendet på mellanstadiet skulle vara av den allra största betydelse och av denna anledning synnerligen önskvärt, att lönesättningen för vid högre folkskola anställda adjunktsbehöriga ämneslärare bleve densamma som för

dessa lärare vid de övriga högre kommunala skolorna. Centralstyrelsen har jämväl framhållit önskvärdheten av att lärare med högre teknisk utbildning, som äro anställda såsom lärare i praktiska läroämnen vid praktisk mellanskola eller yrkesbestämd högre folkskola med teknisk linje, i likhet med lärare i handelsämne vid praktisk mellanskolas handelslinje måtte beredas möjlighet att efter en ej alltför lång, väl vitsordad tjänstgöring och efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall erhålla adjunktsbehörighet eller däremot svarande löneställning. Särskilt under perioder av industriell högkonjunktur vore det nämligen eljest svårt att för sagda skolor erhålla och behålla fullgoda lärare med teknisk utbildning.

Akademiskt bildade kvinnors förening har hemställt, att åtskillnad icke måtte göras mellan manlig och kvinnlig lärare i fråga om löneklassplacering. Föreningen har härvid framhållit, att det måste betecknas såsom orättvist, att de vid högre kommunala skolor anställda kvinnliga lärarna, som hade samma utbildning och fullgjorde en tjänstgöring likvärdig med de statsanställda lärarnas, och som därför avlönades efter enahanda löneplan, av statsfinansiella skäl skulle berövas den löneförmån, som uppflyttning i högsta löneklassen innebure.

Kommunala mellanskolornas rektorsförening, kommunala mellanskolornas lärarförening, styrelsen för kommunala mellanskolan i Göteborg och centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen ha hemställt, att de kommunala mellanskolornas lärare måtte tillerkännas avlöningsförmåner, som såvitt möjligt överensstämde med motsvarande statligt anställda lärares.

*Departements-
chefen.*

För närvarande finnas vid de högre kommunala skolorna förutom ordinarie lärare dels extra ordinarie lärare och vikarierande lärare med full tjänstgöring, dels timlärare med begränsad tjänstgöring.

De ordinarie lärarna skola enligt de sakkunnigas förslag vid löneregleringen i huvudsak bibehållas vid nuvarande lönegradsplacering, dock att för lärare i ritteknik uppflyttning sker från 20 till 21 lönegraden genom att ämnet i tjänsteförteckningen jämställas med teoretiskt läroämne.

Vad angår de extra ordinarie lärarna innebär förslaget väsentligen en anpassning till det statliga lönesystemet, vilket medför åtskilliga förändringar. Extra ordinarie lärare ha sålunda placerats i samma lönegrader som motsvarande lärare vid det statliga undervisningsväsendet, vilket medför en sänkning från 19 till 18 lönegraden för extra ordinarie icke adjunktskompetent ämneslärare. För sådan lärare blir emellertid begynnelselönen oförändrad, medan för övriga extra ordinarie lärare inträder en höjning av begynnelselönen med en löneklass. Detta beror på att inom lönegrad med samma nummer lägsta löneklassen ligger en enhet högre i civila icke-ordinariereglementets löneplan än i den för ifrågakvarande lärare nu gällande löneplanen.

Anställningsformen vikarierande lärare skall enligt förslaget utbytas mot anställningsformerna extra lärare och biträdande lärare. Till extra lärare skall utgå lön enligt löneplan jämte rörligt tillägg och kristillägg, under

det att för biträdande lärare föreslagits arvode beräknat med utgångspunkt från de i löneplanen för extra lärare angivna lönebeloppen.

För timlärare skall avlöningen enligt förslaget fortfarande utgå i form av arvode.

Den inom det kommunala skolväsendet gällande regeln, att kvinnlig lärare icke äger rätt till lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad har föreslagits skola bibehållas tills vidare även för de högre kommunala skolorna.

De sakkunniga ha vidare förordat viss utökning av lästiden vid de kommunala flickskolorna.

Vad de sakkunniga sålunda föreslagit angående anställnings- och avlöningsförhållanden för lärarpersonalen och årlig tjänstetid vill jag i huvudsak biträda. Jag finner mig sålunda på av de sakkunniga framlagda skäl icke kunna förorda bifall till ett inför de sakkunniga framställt och sedermera i vissa yttranden ånyo framfört yrkande om placering av adjunktskompetent lärare vid högre folkskola i 23 lönegraden. Ett i ärendet framfört förslag om tillerkännande av adjunktsbehörighet eller däremot svarande löneställning åt lärare med högre teknisk utbildning, anställda såsom lärare i praktiska läroämnen vid praktisk mellanskola eller yrkesbestämd högre folkskola med teknisk linje, synes likaledes icke böra föranleda åtgärd.

Icke heller anser jag mig under nu rådande förhållanden kunna tillstyrka bifall till det under remissbehandlingen framställda yrkandet om omedelbart borttagande av bestämmelsen, att kvinnlig lärare icke äger rätt till lön enligt högsta löneklassen inom respektive lönegrad.

Anställnings- och avlöningsförhållanden för rektorer.

Rektorerna vid de högre kommunala skolorna åtnjuta för närvarande lön som ämneslärare enligt härför fastställda lönegrader samt därutöver särskilt arvode som rektorer. Nämnade arvode utgör enligt för budgetåret 1942/43 gällande provisoriska avlöningsbestämmelser:

vid kommunal flickskola, kommunal mellanskola och praktisk mellanskola,

tillhörande grupp	I	3 465 kronor
»	» II	2 970 »
»	» III	2 475 »
»	» IV	1 980 »
»	» V	1 485 »

vid högre folkskola, allmän eller yrkesbestämd,

tillhörande grupp	I	1 485 kronor
»	» II	990 »
»	» III	495 »

Å rektorsarvodet utgår rörligt tillägg och kristillägg enligt härför stadgade grunder. Fördelningen av läroanstalterna på angivna arvodesgrupper bestämmes av Kungl. Maj:t.

Vid statens realskolor åter äro rektorerna inplacerade i löneplan E och åttjuta lön enligt följande lönegrader och löneklasser:

avlöningsgrupp III	E 7, löneklass 31,
» II	E 8, » 32,
» I	E 9, » 33.

Därest skillnaden i lön mellan de olika i förevarande sammanhang aktuella löneklasserna beräknas i stort sett motsvara det belopp, 495 kronor, som är grundbeloppet för rektorsarvode vid de högre kommunala skolorna, skulle rektorernas löneställning vid nyssnämnda skolor motsvara i nedanstående sammanställning upptagna löneklasser. Härvid har förutsatts, att rektor vid kommunal flickskola, kommunal mellanskola och praktisk mellanskola är adjunktskompetent samt att rektorerna som lärare uppnått högsta löneklassen inom respektive lönegrad, vilken dock endast manlig lärare kan uppnå.

Rektor vid kommunal flickskola, kommunal mellanskola och praktisk mellanskola:

Tillhörande lönegrupp	Slutlön som lärare enligt löneklass	Rektorsarvode	Total lön motsvarande löneklass
I	26	3 465	33
II	26	2 970	32
III	26	2 475	31
IV	26	1 980	30
V	26	1 485	29

Rektor vid högre folkskola:

Tillhörande lönegrupp	Slutlön som lärare enligt löneklass	Rektorsarvode	Total lön motsvarande löneklass
I	24	1 485	27
II	24	990	26
III	24	495	25

För rektorernas placering i olika arvodesgrupper tillämpas både vid realskolor och vid högre kommunala skolor ett poängsystem, varvid hänsyn tages till antalet elever och klassavdelningar.

De sakkunniga.

De vid utredningen tillkallade representanterna för lärarna ha framställt krav på att rektorerna vid de högre kommunala skolorna skola likställas med rektorerna vid statens realskolor och inplaceras å löneplan E. De sakkunniga ha härom anfört följande.

Enligt lärarrepresentanternas mening funnes icke något verkligt bärande skäl till att rektorerna vid hithörande kommunala skolor skulle erhålla lägre avlöningsförmåner än de till rektorerna vid statens realskolor av motsvaran-

de storleksordning utgående, såsom nu i de flesta fall sker dels på grund av strängare poängberäkning vid fastställande av avlöningsgrupp och dels genom att i förevarande fall flera avlöningsgrupper fastställts. Tvärtom hade de kommunala rektorerna vissa ansvarsfulla åligganden, som i fråga om läroverken förlagts till skolöverstyrelsen, nämligen avgivande av tjänsteförslag och handläggning av disciplinmål mot lärare. Poängberäkningen för fastställande av avlöningsgrupp borde vara densamma som vid läroverken. Representanten för de praktiska mellanskolorna och högre folkskolorna framhöll särskilt, att rektorerna vid de högre folkskolorna borde beredas en något förmånligare löneställning än som nu tillerkänts dem.

Den av lärarrepresentanterna berörda frågan, som närmast torde avse rektorerna vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor, var föremål för övervägande i samband med löneregleringen 1938. 1936 års *lärarlönesakkunniga* anförde som motiv för av nämnda sakkunniga föreslagna lägre rektorsarvoden vid de kommunala skolorna än realskolorna de olikheter, som förefunnos i fråga om tillsättning av nämnda tjänster. Vid realskola vakant rektorstjänst ledigförklarad i vanlig ordning och kan sökas av alla för dylik tjänst kompetenta. Vid de högre kommunala skolorna åter utser skolöverstyrelsen till rektor någon av de vid skolan tjänstgörande lärarna. Därvid kan givetvis även innehavare av efter den avgångne rektorn ledig lärartjänst komma i fråga. I stort sett är dock urvalet vid besättning av här avsedd rektorsbefattning ganska begränsat. *Skolöverstyrelsen* anförde i yttrande över de sakkunnigas förslag bland annat, att visserligen hade i de nya stadgorna för kommunala mellanskolor och högre folkskolor sådana ändringar vidtagits, vilka i vissa fall medfört större urvalsmöjligheter vid tillsättning av rektor; motsvarande ändringar torde också komma att införas i det förslag till ny stadga för de kommunala flickskolorna, som överstyrelsen hade för avsikt att inom den närmaste tiden framlägga för Kungl. Maj:t. Det torde dock alltjämt kvarstå som ett önskemål, att bestämmelserna rörande rektors tillsättning vid de högre kommunala skolorna skulle kunna bringas i så nära överensstämmelse som möjligt med de bestämmelser, som gällde för tillsättning av rektorerna vid de statliga realskolorna. Endast härigenom skulle också vinnas grundförutsättningen för ett eventuellt genomförande av likställighet i lönehänseende mellan de kommunala mellanskolornas och de statliga realskolornas rektorer. Då emellertid överstyrelsen icke för det dåvarande vore beredd att framlägga förslag till en sådan ändring i vederbörande bestämmelser, anslöte sig överstyrelsen till de sakkunnigas förslag rörande rektors avlöning. *Föredragande departementschefen* anslöt sig i uttalande till statsrådsprotokollet vid avlåtande av proposition i ämnet (nr 230) till 1938 års riksdag till den uppfattningen, att någon principiell ändring i grunderna för avlöning till rektorerna vid de högre kommunala skolorna icke borde vidtagas. Även *riksdagen* intog samma ställning.

De sakkunniga ha avstyrkt bifall till personalrepresentanternas förslag i denna del och därvid anfört följande.

Ett bifall till lärarrepresentanternas önskemål skulle medföra betydande förbättringar i ekonomiskt avseende för här ifrågavarande rektorer samt därmed ökade statsutgifter för de högre kommunala skolorna. Sålunda skulle en poängberäkning, som anslöte sig till den vid realskolorna tillämpade, medföra en förbättrad löneställning för praktiskt taget samtliga rektorer vid de skolor, varom nu är fråga, dock med undantag för de allra största. Vidare innebär förslaget, att rektor, även om han icke som lärare räknar härför till-

räckligt antal tjänsteår, skulle placeras i enhetlig löneklass, d. v. s. den högsta, som kunde komma i fråga. Slutligen torde avsikten vara, att de icke adjunktskompetenta rektorerna skulle likställas med motsvarande befattningshavare, som äga denna kompetens eller förklarats berättigade att åtnjuta avlöning som adjunktskompetenta lärare. Detta skulle innebära en uppflyttning två löneklasser av ett betydande antal rektorer, särskilt vid de kommunala flickskolorna.

De sakkunniga anse för sin del, att redan det skäl, som 1938 anfördes mot likställighet mellan rektorerna vid de högre kommunala skolorna och realskolorna — nämligen att tillsättningsförfarandet och därmed urvalet är olika — utgör ett bestämt hinder för tillmötesgående av lärarrepresentanternas önsknings. Såvitt de sakkunniga ha sig bekant är nämligen *något ändrat tillsättningsförfarande icke nu aktuellt*. De sakkunniga anse icke heller, att det kan anföras några bärande skäl för att suddas ut gränsen i fråga om avlöning mellan adjunktskompetenta och icke-adjunktskompetenta rektorer. Då det, som redan sagts, torde gälla ett icke ringa antal befattningshavare, skulle en ganska väsentlig merutgift inträda, en utgift som särskilt i nuvarande statsfinansiella läge näppeligen kan anses motiverad. Mindre betydelse ur ekonomisk synpunkt synes det ha, att ett bifall till förslaget skulle giva samtliga rektorer slutlön. Det torde nämligen för framtiden komma att vara rätt ovanligt, att en lärare blir förordnad som rektor vid i vart fall kommunal flickskola, kommunal mellanskola eller praktisk mellanskola, innan han förvärvat tillräckligt antal tjänsteår för placering i högsta löneklass som lärare. Under det hitillsvarande uppbyggandet av den högre kommunala skolorganisationen har det dock icke sällan förekommit, att relativt unga personer utan längre tjänstgöring som lärare förordnats till rektorer.

De sakkunniga vilja emellertid icke bestrida, att fördelningen på olika arvodesgrupper av rektorstjänsterna för de högre kommunala skolornas del kan te sig alltför ofördelaktig i jämförelse med statens realskolor. Sålunda kan det diskuteras, om det kan anföras tillräckliga skäl för att rektorstjänsten vid den allra minsta realskola — som måhända nyss blivit förstatligad efter att tidigare ha varit kommunal mellanskola — skall vara reellt två löneklasser högre placerad än motsvarande tjänst vid kommunal skola. De sakkunniga äro dock icke för sin del övertygade om att en ändring bör ske på så sätt, att rektorstjänsterna vid de kommunala skolorna erhålla en fördelaktigare placering. Fastmera torde det kunna ifrågasättas, huruvida icke antalet avlöningsgrupper vid realskolorna borde utbyggas nedåt med ytterligare en eller två grupper.

De sakkunniga anse för sin del lämpligt, att en förutsättningslös omprövning av hithörande frågor vidtages. Denna torde ej böra avse systemet för rektorernas avlöning. Den nuvarande skillnaden i detta avseende mellan realskolorna och de högre kommunala skolorna synes ej böra upphävas. Utredning bör i stället vidtagas rörande det antal poäng, som skall erfordras vid de olika skolformerna för rektorstjänsts placering i den ena eller andra arvodesgruppen eller lönegraden samt i fråga om antalet erforderliga lönegrupper. Det synes så mycket mera befogat och lämpligt, att *nu* verkställa denna översyn, då rektorsförordnandena vid berörda skolor utgå den 30 juni 1943 och en eventuellt ändrad indelning bör träda i kraft från nämnda tidpunkt.

De sakkunniga ha i enlighet med det anförda icke föreslagit någon ändring i rektorsarvodenas belopp. Arvodesgrupperna för högre folkskolor och övriga läroanstalter ha i sakkunnigförslaget sammanförts till en gemensam serie.

Yttranden.

Statskontoret har anslutit sig till vad de sakkunniga anfört beträffande löneställningen för rektorerna vid de högre kommunala skolorna.

Allmänna lönenämnden anför.

Beträffande löneställningen för *rektorer* innebär de sakkunnigas förslag bibehållande av nuvarande grunder, i vad avser storleken av det särskilda arvode, som tillkommer rektor utöver lön såsom lärare vid vederbörande skola. Detta innebär bland annat, att rektor vid högre folkskola skulle i rektorsarvode åtnjuta 495, 990 eller 1,485 kronor för år, allt efter skolans storlek. Lönenämnden har vid sin granskning av förslaget i denna del, med beaktande av att det här gäller det definitiva ordnandet av ifrågavarande lärares löneförhållanden, ansett sig böra uttala, att skillnaden i lönehänseende mellan rektorerna vid den lägsta gruppens högre folkskolor och de ordinarie ämneslärarna vid samma skolor, eller 495 kronor, måste anses väl ringa. Framhållas må, att rektor, bland annat såsom föredragande i den lokala skolstyrelsen, har att fullgöra åtskilliga administrativa arbetsuppgifter av mera ansvarsfull art, vilka i och för sig synas motivera en någorlunda markerad särställning i lönehänseende i förhållande till de honom underställda lärarna. Lönenämnden finner sig med hänsyn till det anförda böra förorda, att de föreslagna tre arvodesgrupperna för rektorer vid högre folkskolor minskas till två på sådant sätt, att arvodena bestämmas till 990 eller 1,485 kronor för år i stället för 495, 990 eller 1,485 kronor. Lönenämnden förutsätter härvid, att det tages under övervägande, om icke sådan jämkning av poänggränserna mellan de olika grupperna kunde vidtagas, att några av de till nuvarande mellangruppen hörande skolorna kunde överföras till den högsta gruppen, vilken innefattat en enda skola, nämligen den yrkesbestämda högre folkskolan i Uppsala.

Centralstyrelsen för praktiska mellanskolornas och högre folkskolornas lärarförening har hemställt, att rektorsarvodena för de högre folkskolornas rektorer måtte höjas. Dessa arvoden vore enligt styrelsens mening anmärkningsvärt låga i förhållande till motsvarande arvoden vid övriga högre kommunala skolor, och skillnaden i vederbörande rektorers arbetsbörda syntes icke vara så betydande, att de avsevärt lägre arvodena kunde anses vara motiverade för de högre folkskolornas rektorer.

Styrelsen för kommunala mellanskolan i Göteborg har framfört erinringar mot att avlöningen åt rektorer vid kommunala mellanskolor alltjämt skulle beräknas enligt andra och mindre gynnsamma grunder än beträffande rektorer vid samrealskolor av motsvarande storlek.

Särskild utredning.

Genom beslut den 9 oktober 1942 har chefen för ecklesiastikdepartementet enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning angående avlöningsgrupperingen för rektorerna vid allmänna läroverk och högre kommunala skolor. Utredningsmännen, lektorn Ernst Knave och t. f. byrådirektören N. af Malmborg, ha den 30 januari 1943 avgivit betänkande med förslag i ämnet. Såvitt angår de hög-

re kommunala skolorna, ha utredningsmännen icke föreslagit ändring i fråga om antalet arvodesgrupper eller utgående arvodesbelopp. I anledning av lönenämndens förslag att de högre folkskolornas rektorsbefattningar skulle fördelas på allenast två grupper ha utredningsmännen framhållit bland annat, att ett avskaffande av det nuvarande lägsta rektorsarvodet, 495 kronor, skulle medföra en avsevärd kostnadsökning, vilken i nuvarande läge knappast kunde anses försvarlig. Beträffande poängberäkningen ha utredningsmännen föreslagit vissa ändringar.

Det av utredningsmännen avgivna betänkandet har för yttrande remitterats till statskontoret, allmänna lönenämnden och skolöverstyrelsen. Remissmyndigheterna ha lämnat förslaget utan erinran i vad det avser antalet arvodesgrupper och arvodesbeloppens storlek, varvid lönenämnden förklarar sig numera icke vilja motsätta sig bibehållande av tre arvodesgrupper vid högre folkskolor.

*Departements-
chefen.*

Det till rektor vid högre kommunal skola utgående särskilda arvodet utöver lärarlönen är bestämt med hänsyn till den arvodesgrupp, till vilken han blivit hänförd på grund av antalet klassavdelningar och lärjungar vid skolan. Antalet arvodesgrupper är fem för kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor samt tre för högre folkskolor. Enligt nu gällande provisoriska avlöningsbestämmelser växla arvodena vid kommunala flickskolor m. fl. läroanstalter från 3,465 kronor (grupp I) till 1,485 kronor (grupp V) och vid högre folkskolor från 1,485 kronor (grupp I) till 495 kronor (grupp III).

I likhet med lärarlönesakkunniga och de inom ecklesiastikdepartementet tillkallade utredningsmännen anser jag, att någon ändring icke bör vidtagas i fråga om storleken av arvodesbeloppen. Arvodesgrupperna böra på sätt föreslagits sammanföras till en för de olika skolorna gemensam serie. I fråga om numreringen synes lämpligast att, i anslutning till vad som för närvarande tillämpas, gruppen med högsta arvodet erhåller beteckningen I och gruppen med lägsta arvodet beteckningen VII.

Specialmotivering.

Från remissmyndigheternas sida ha framställts vissa detaljerinringar mot de sakkunnigas förslag till avlöningsreglemente. Jag anhåller här att få lämna en redogörelse för myndigheternas erinringar samt för de ändringar, som i anledning härav eller eljest vidtagits i de sakkunnigas förslag.

4 §.

Tjänsteförteckningen har redaktionellt överarbetats, varvid den särskilda kolumnen med uppgift å de för kvinnlig lärare gällande löneklasserna ersatts med ett fristående stadgande, att för kvinnlig lärare lönegrad icke skall omfatta den för lönegraden angivna högsta löneklassen.

6 §.

Efter förebild från folkskolans avlöningsreglemente har intagits en föreskrift, att med stationeringsort förstås orten för den skola, där läraren huvudsakligen tjänstgör.

8 §.

Slutet av 1 mom. första stycket har givits den i folkskolans avlöningsreglemente förekommande lydelsen »dock under förutsättning att läraren frånträder utövandet av förstnämnda tjänst och samtliga med denna tjänst förenade avlöningsförmåner».

9 §.

Stadgandet i 9 § 3 mom. a) har, i anslutning till motsvarande bestämmelse i folkskolans avlöningsreglemente, kompletterats med föreskrift, innebärande att såsom tjänstetid för löneklassuppflyttning skall räknas tid, varunder lärare hållits häktad för brott, för vilket han sedermera blivit frikänd.

I 9 § 5 mom. har gjorts ett tillägg, innebärande att beslut om uppskov med löneklassuppflyttning skall — liksom beslut om dylik uppflyttning — fattas av skolöverstyrelsen efter därom av skolstyrelsen gjord framställning.

12 §.

Den i civila avlöningsreglementet stadgade rätten för Kungl. Maj:t att för visst fall besluta om avvikelser från reglerna för tjänstledighetsavdrag har i sakkunnigförslaget så till vida utvidgats, att Kungl. Maj:t även skall äga bemyndiga skolöverstyrelsen att fatta beslut i berörda hänseende. Denna utvidgning har, anförda de sakkunniga, tillkommit särskilt med hänsyn till bestämmelserna i 18—20 §§ om avlöning under ferier. Vad sålunda förekommit har föranlett *allmänna lönenämnden* att påpeka, att betryggande garantier, närmast i stadgeväg, syntes böra åvägabringas för att frågan om tjänstledighetsavdrag under ferier verkligen bleve underställd skolöverstyrelsens prövning i sådana fall, då sakligt sett anledning kunde föreligga att för ferietid bestämma strängare avdrag än det i 19 § 1 mom. av förslaget stadgade A-avdraget. Det i 19 § 2 mom. föreslagna stadgandet, som blott kunde tillämpas vid ledighet för enskilda angelägenheter, alltså sådan som avsåges i 16 § e), syntes nämligen icke tillfyllest för vinnande av berörda syftemål.

Vad lönenämnden sålunda framhållit synes böra vinna beaktande.

18 §.

Skolöverstyrelsen har anført.

I 18 § föreslås, att ordinarie lärare, som erhållit tjänstledighet för att uppehålla förordnande med full tjänstgöring å annan i reglementet avsedd ordinarie lärartjänst i samma lönegrad som hans innehavande tjänst eller å däremot svarande icke-ordinarie befattning skall åtnjuta avlöning med det belopp, som skulle utgå, om han i innehavande tjänst vore ordinarie lärare

vid den läroanstalt, där han tjänstgör. Motsvarande bestämmelse föreslås gälla, om en lärare vid statlig läroanstalt är tjänstledig för att tjänstgöra vid högre kommunal skola.

Om sålunda en adjunktskompetent lärare vid en kommunal mellanskola erhåller ordinarie ämneslärartjänst vid en annan kommunal mellanskola eller blir utnämnd till adjunkt vid ett läroverk, kan han åtnjuta avlöning i 23 lönegraden, därest han får tjänstledighet för att fortsätta sin tjänstgöring vid den förstnämnda skolan. Om det däremot är fråga om en lärare vid en högre folkskola, som erhållit ämneslärarbefattning i 23 lönegraden vid kommunal mellanskola eller läroverk, kan han icke, om han erhåller tjänstledighet för fortsatt tjänstgöring vid den högre folkskolan, komma i åtnjutande av ordinarie lön, enär den 23 lönegraden icke finnes vid högre folkskolor. Under tjänstledigheten får denne lärare avstå från sina löneförmåner på den nya platsen och avlönas som extra lärare å den gamla platsen, även om han före utnämningen varit ordinarie lärare i högsta löneklassen vid den högre folkskolan.

Den föreslagna bestämmelsen synes komma att helt förhindra, att en lärare vid högre folkskola, som exempelvis från och med den 1 januari utnämnes till ordinarie lärare i 23 lönegraden vid annan läroanstalt, får fortsätta sin tjänstgöring vid den högre folkskolan till läsårets slut. Då emellertid en sådan fortsatt tjänstgöring många gånger är ur skolans synpunkt fördelaktig, hade det varit önskvärt, att läraren i fråga under tjänstledighet för fortsatt tjänstgöring finge åtnjuta avlöning åtminstone som ordinarie lärare vid högre folkskola, d. v. s. i 21 lönegraden.

Även för andra fall kan det vara önskvärt, att ifrågavarande paragraf kompletteras på motsvarande sätt. Om t. ex. en ordinarie lärare vid en kommunal mellanskola utnämnes till lektor vid ett läroverk, tillåter icke den föreslagna formuleringen av 18 §, att läraren, om han erhåller tjänstledighet för fortsatt tjänstgöring vid den kommunala mellanskolan, får avlönas vare sig i sin tidigare lönegrad eller i lönegrad såsom lektor. Läraren måste även i detta fall, om han vill tillmötesgå sin styrelses önskan att fortsätta sin tjänstgöring läsåret ut, nöja sig med en extralärares lön. Det vore även här önskvärt, att läraren finge under tjänstledigheten avlönas åtminstone i den lönegrad han innehade vid den kommunala mellanskolan före utnämningen.

Med anledning härav får överstyrelsen föreslå, att 18 § kompletteras med en punkt, vari föreskrives, att en ordinarie lärare i läro- eller yrkesämnen vid högre kommunal skola, som utses till lärartjänst i högre lönegrad vid i reglementet avsedd skola eller vid statlig läroanstalt, skall, om han erhåller tjänstledighet för fortsatt tjänstgöring å sin tidigare befattning, där åtnjuta avlöning i den löneklass han innehade omedelbart före förordnandet på den högre tjänsten. Om man vill undvika, att sådan tjänstledighet blir långvarig, kan en tidsbegränsning på till exempel högst ett år föreskrivas.

Enligt civila avlöningsreglementet avstår lärare, som där avses, vid uppehållande av annan lärartjänst hela avlöningen å den egna ordinarie tjänsten och uppbär i stället motsvarande lönebelopp å den uppehållna tjänsten. Då emellertid skolområdena delvis skola bära kostnaderna för avlöningen åt lärarna vid de högre kommunala skolorna, har det statliga systemet icke ansetts kunna tillämpas i full utsträckning å dessa lärare. Förevarande bestämmelse i sakkunnigförslaget har med hänsyn härtill begränsats att avse fall, då ordinarie lärare uppehåller ordinarie lärartjänst i samma lönegrad eller motsvarande icke-ordinarie tjänst. Härvid skulle skolområdet icke åsamkas

kostnader för bestridande av lön i högre lönegrad än den för den uppehållna lärarbefattningen gällande. Den av skolöverstyrelsen ifrågasatta kompletteringen av stadgandet skulle emellertid icke medföra högre avlöningskostnader för den uppehållna tjänsten, än om läraren kvarstätt i denna. Med hänsyn härtill och då genom en dylik komplettering de av skolöverstyrelsen påpekade olägenheterna skulle undanröjas, finner jag mig kunna i huvudsak biträda skolöverstyrelsens förslag. Någon särskild tidsbegränsning för tillämpningen torde härvid icke påkallas.

20 §.

I 20 § har, i anslutning till kompletteringen av stadgandet i 8 § 1 mom., tillagts en hänvisning till detta författningsrum.

23 §.

Statskontoret har anfört.

I specialmotiveringen till 23 § hava de sakkunniga framhållit, att i anslutning till bestämmelserna i 55 § 9 mom. 16 punkten civila avlöningsreglementet ersättning för utsträckt undervisning enligt förslaget avsetts skola utgå så snart läraren undervisar flera veckotimmar än som för ett visst läsår fastställts för hans tjänst. Då enligt statskontorets mening det icke kan anses oskäligt, att ifrågavarande lärare och lärare vid det statliga undervisningsväsendet — i likhet med vad som är fallet inom folkskoleväsendet — i sådana fall medgives dylik särskild ersättning, endast om och i den mån lärarens undervisningsskyldighet därigenom kommer att överstiga det högsta antal veckotimmar, som enligt vederbörande stadga kan åläggas läraren, anser sig ämbetsverket böra ifrågasätta, om icke 23 § i reglementet och motsvarande stadgande i civila avlöningsreglementet bör givas en sådan ändrad innebörd.

För egen del är jag icke beredd att förorda den av statskontoret ifrågasatta ändringen i civila avlöningsreglementet. Då i förevarande hänseende samma princip synes böra gälla för de högre kommunala skolorna som för de allmänna läroverken samt den för sistnämnda läroanstalter gällande principen dessutom för närvarande tillämpas vid de högre kommunala skolorna, får jag tillstyrka de sakkunnigas förslag till avfattning av 23 §.

24 §.

Det av lärarlönesakkunniga föreslagna stadgandet om ersättning för flyttningskostnader ansluter sig till motsvarande stadgande i folkskolans avlöningsreglemente och överensstämmer i sak väsentligen med vad som för närvarande gäller.

I ett av särskilda sakkunniga den 28 januari 1943 avgivet betänkande med förslag till författningar angående ersättning för flyttningskostnad (SOU 1943: 2) har föreslagits viss omreglering av rätten till dylik ersättning för kommunalt anställda lärare. Betänkandet befinner sig för närvarande under remissbehandling, och det är icke möjligt att nu bedöma, när på betänkandet grundade förslag kunna föreläggas riksdagen. Vid sådant förhållande synes

rätten till flyttningskostnadsersättning åt lärare vid högre kommunala skolor tills vidare böra bestämmas på sätt lärarlönesakkunniga föreslagit.

I sitt yttrande över lärarlönesakkunnigas betänkande har skolöverstyrelsen ifrågasatt införande i avlöningsreglementet av en bestämmelse, att ersättningen för flyttningskostnader skall bestridas av statsmedel. I anledning härav må erinras, att frågan om bestridande av dylik ersättning vid förflyttning av lärare vid indragen skola gjorts till föremål för ett uttalande i propositionen nr 305 till 1942 års riksdag. Enligt detta uttalande, som av riksdagen lämnats utan erinran, skall sådan ersättning bestridas helt av statsmedel. Med hänsyn till vad som sålunda blivit fastslaget och jämväl till det nyligen framlagda förslaget om ändring av ersättningsgrunderna torde något tillägg i avlöningsreglementet rörande sättet för kostnadernas bestridande icke nu böra införas.

29 §.

De sakkunniga hade i sitt betänkande med förslag till folkskolans avlöningsreglemente m. m. anfört, att det vore uppenbart, att svårigheter av mångahanda slag mötte, då det gällde att bereda de över hela landet spridda folk- och småskollärarna sjukvårdsförmåner i den omfattning, som tillförsäkrats statens tjänstemän. Detta gällde, framhöllo de sakkunniga, ehuru i mindre grad, även lärarna vid de högre kommunala skolorna. Att därvid utan vidare tillämpa civila avlöningsreglementets och civila icke-ordinarie-reglementets bestämmelser läte sig näppeligen göra. De sakkunniga hade emellertid under hand inhämtat, att socialvårdskommittén hade under utarbetande ett förslag rörande allmän obligatorisk sjukförsäkring, varför de åtgärder, som i det förevarande avseendet föresloges av de sakkunniga, allenast borde få provisorisk karaktär. Med hänsyn härtill hade de sakkunniga ansett sig kunna förorda vissa inskränkningar beträffande omfattningen av sjukvårdsförmånerna, då härigenom en lösning kunde vinnas, som tillgodosåge det mera trängande behovet av läkar- och sjukhusvård m. m. åt ifrågasvarande lärargrupper. Från dessa utgångspunkter föreslogo de sakkunniga, att ersättning för sjukvårdskostnader skulle utgå endast till den del dessa kostnader under ett redovisningsår överstege ett belopp av 100 kronor.

Vad de sakkunniga sålunda föreslagit godkändes av Kungl. Maj:t och riksdagen. I propositionen framhölls stadgandets karaktär av provisorium, be-tingat icke blott av socialvårdskommitténs pågående arbete utan även av ett i ärendet berört spörsmål om revision av de för statstjänstemännen gällande bestämmelserna om fri sjukvård.

De sakkunniga ha under hänvisning till sin tidigare motivering föreslagit samma begränsning i fråga om sjukvårdsförmånerna till lärare vid de högre kommunala skolorna.

I anledning av de sakkunnigas förslag i denna del anföra *personaltrepsentanterna* följande.

I fråga om *sjukersättningen*, som enligt förslaget skall utgå med intill 100 kronor lägre belopp än för läroverkslärarna, hava vi påyrkat, att nämnda avdrag icke skulle göras beträffande de högre kommunala skolornas lärare.

relsen 1942: 787 bestämts, att lärare tillhörande nämnda grupp — numera benämnd biträdande lärare — skall åtnjuta ersättning med belopp motsvarande lönen enligt löneplanen Ex, uppräknad med 14 procent.

Till biträdande lärare vid de högre kommunala skolorna böra utgå förmåner, motsvarande dem, som äro bestämda för de biträdande lärarna vid det statliga undervisningsväsendet. I avlöningsreglementet synas emellertid icke böra införas bestämmelser angående uppräknningen av arvodet, utan lämpligen bör, på sätt de sakkunniga föreslagit, där angivas, att biträdande lärare skall åtnjuta avlöning med belopp motsvarande lönen enligt löneplanen till extra lärare av närmast jämförligt slag med placering i lägsta löneklassen. Den uppräknning av arvodet, som skall förekomma, torde böra fastställas genom särskild föreskrift. Uppräknningen bör tills vidare ske med 14 procent. Riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att förordna härom torde böra inhämtas.

71 §.

Då någon anledning icke föreligger att ifråga om de högre kommunala skolorna förordna om olika sammansättning av lönenämnden för skilda förvaltningsområden, har den i sakkunnigförslaget härom införda föreskriften uteslutits i departementsförslaget.

72 §.

Det nya reglementet bör träda i kraft den 1 juli 1943. Då löneregleringen icke, såsom de sakkunniga avsett, kunnat genomföras från och med den 1 juli 1942, ha ändringar i sakkunnigförslagets tidsbestämningar måst vidtagas såväl i 72 § som i övergångsbestämmelserna.

I analogi med vad som skedde vid antagandet av folkskolans avlöningsreglemente torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att förordna om tillämpning av avlöningsreglementet för högre kommunala skolor å lärare, vilken icke övergått till de nuvarande provisoriska avlöningsbestämmelserna.

Då ordinarie lärare bör vara skyldig underkasta sig ändrade bestämmelser jämväl i de hänseenden, som avses i 2 § 2 mom., har förevarande paragraf kompletterats med föreskrift härom.

De sakkunniga ha framhållit, att bestämmelser om avlöningsförmåner till dem, som icke vilja övergå på det nya reglementet, böra utfärdas av Kungl. Maj:t i samband med fastställande av den tidpunkt, före vilken anmälan till vederbörande skolstyrelse skall ske. Sådan lärare borde enligt de sakkunnigas mening icke kunna påräkna avlöning enligt de provisoriska bestämmelserna utan efter de bestämmelser, som gällde före den 1 juli 1939. Kungl. Maj:t torde böra inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om avlöningsförmånerna till sådan lärare som icke önskar övergå på det nya reglementet. Utöver vad de sakkunniga anfört må framhållas, att sådan lärare bör tillerkännas dyrtidstillägg men ej äga rätt till provisoriskt dyrortstillägg eller provisorisk avlöningsförstärkning.

För övningslärare — vilka icke omfattas av löneregleringen — erfordras förlängning av de för innevarande budgetår gällande provisoriska avlöningsbestämmelserna. Övningslärare, som icke övergår på de provisoriska bestämmelserna, bör även nästa budgetår erhålla rätt till provisoriskt dyrortstillägg och provisorisk avlöningsförstärkning. Riksdagens medgivande härtill synes böra inhämtas.

Övergångsbestämmelser.

Punkt 1 i sakkunnigförslaget har kompletterats med ett stadgande, att lärare, vilken efter ikraftträdandet tillhör lönegrad med ordningsnummer, vilket med en enhet överstiger ordningsnumret för hans förutvarande lönegrad, skall placeras en löneklass högre än omedelbart före ikraftträdandet. Kompletteringen har vidtagits med hänsyn till att för lärare i ritteknik föreslagits uppflyttning från 20 till 21 lönegraden.

Allmänna lönenämnden har i anledning av de sakkunnigas förslag till punkt 3 anfört.

I punkt 3 av övergångsbestämmelserna föreslås, att extra lärare — vilken ansetts ej böra genom särskilt stadgande tillförsäkras samma placering i löneklass som han uppnått såsom vikarierande lärare — skall äga för placering i löneklass tillgodoräkna sig tjänstgöring hel termin före reglementets ikraftträdande såsom vikarierande lärare enligt avlöningsreglementet 1938:660 eller, vad beträffar tid före den 1 januari 1939, tjänstgöring hel termin av minst samma omfattning som den, som åligger extra lärare. De sakkunniga uttala i motiveringen till detta förslag, att tjänstgöring såsom timlärare ej bör kunna tillgodoräknas. Lönenämnden har med tanke på de anställningsförhållanden, som hittills varit rådande för de icke-ordinarie lärarna vid ifrågavarande skolor, för sin del icke kunnat finna, att tillräckliga skäl äro för handen att i förevarande avseende utesluta tillgodoräkning av helterminsanställning såsom timlärare efter den 1 januari 1939, i den mån full tjänstgöring förelegat.

Vad lönenämnden sålunda anfört har beaktats vid utformningen av departementsförslaget.

Enligt punkt 6 i sakkunnigförslaget skall kvinnlig lärare under tiden till och med den 30 juni 1944 åtnjuta lön enligt den löneklass, som är närmast lägre än den, i vilken hon enligt avlöningsreglementet med övergångsbestämmelser skall vara placerad. Förslaget innebär bibehållande av den i gällande reglemente fastställda övergångsperioden. För statligt anställda lärare samt lärarna inom folkskoleväsendet utlöper motsvarande övergångsperiod den 30 juni 1943. Med hänsyn till att i förevarande betänkande i skilda sammanhang föreslås ett tämligen långt gående samordnande av lönebestämmelserna för samtliga nyssberörda lärarkategorier, bland annat med avseende å snedding, har *allmänna lönenämnden* ansett det ur löneteknisk synpunkt önskvärt, att ifrågavarande övergångsperiod kunde utlöpa samtidigt över hela linjen eller den 30 juni 1943. Lönenämnden har i detta sammanhang erinrat, att undervisningsväsendets lönenämnd i utlåtande den 26 september 1938 på anförda skäl föreslog ett sådant samordnande av övergångsperioderna.

För egen del anser jag tillräcklig anledning icke föreligga att i samband med den föreslagna löneregleringen rubba den av riksdagen redan fastställda övergångsperioden.

I övergångsbestämmelserna ha utöver vad förut angivits gjorts vissa jämkningar i anslutning till dem, som på sin tid vidtogos i de sakkunnigas förslag till folkskolans avlöningsreglemente. Skulle någon ytterligare övergångsbestämmelse visa sig erforderlig, torde Kungl. Maj:t böra äga besluta härom. Härtill bör riksdagens bemyndigande inhämtas.

Kungl. Maj:t har med stöd av riksdagens särskilda beslut meddelat vissa föreskrifter angående avlöningsförmåner för lärare vid högre kommunala skolor under militär tjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering och under tjänstledighet för deltagande i hemvärnsövningar och hemvärnskurser samt angående sådana lärares rätt att för löneklassuppflyttning taga i beräkning tid för militär tjänstgöring, som nyss nämnts, m. m. De ändringar i dessa och liknande föreskrifter, som erfordras i anledning av det nya avlöningsreglementet, torde Kungl. Maj:t äga vidtaga. Likaså torde Kungl. Maj:t få förordna om de ändringar i gällande statsbidragsbestämmelser, som påkallas av löneregleringen. För genomförandet av sistnämnda ändringar bör riksdagens bemyndigande inhämtas.

Kostnadsberäkningar.

Till bestridande av kostnaderna för den vid här avsedda skolor anställda lärarpersonalens avlöning utgår för närvarande statsbidrag dels med 78 procent av den avlöning, som tillkommer lärarna, dels ock med 78 procent av belopp, motsvarande skolområdets kostnader för läkarvård, ersättning för flyttningskostnad — fränsett förut angivna fall, då denna ersättning helt bestrides av statsverket —, begravningshjälp och dylikt, dels ock med belopp, motsvarande kostnaderna för eventuellt utgående barntillägg. Jämväl utgifterna för kristillägg bestridas till 78 procent av statsverket.

Enligt de sakkunnigas uppfattning bör frågan om en differentiering av statsbidragsbeloppen på i betänkandet närmare angivna skäl upptagas till prövning. De sakkunniga ha jämväl anmält sin avsikt att i ett senare betänkande upptaga frågan om avvägningen mellan staten och skolområdena av kostnaderna för högre kommunala skolor.

I detta sammanhang må erinras, att de sakkunnigas förslag angående sjukvårdskostnader innebär, att hela den lärare tillkommande ersättningen för dylika kostnader skall utgå av statsmedel.

Beträffande den inverkan på statens utgifter, som ett bifall till förslaget om nytt avlöningsreglemente kan medföra vid i övrigt oförändrade grunder för statsbidragets utmätning, ha de sakkunniga — med hänvisning till att ändrad lönereglering i stort selt föreslagits endast beträffande icke-ordinarie lärare — konstaterat, att förslagets genomförande får ganska ringa ekonomisk betydelse. De sakkunniga ha härom anfört följande.

Extra ordinarie ämneslärare, som är adjunktskompetent, får sin begynnelselönen höjd med en löneklass, medan slutlöneklassen är oförändrad. Icke adjunktskompetent extra ordinarie ämneslärare erhåller oförändrad begynnelselönen, men den högsta nu gällande löneklassen är bortskuren. Extra lärare i saknad av adjunktskompetens placeras från början en löneklass lägre än vad nu sker med vikarierande lärare. I detta fall är slutlönen oförändrad. Slutligen få biträdande lärare — i motsats till nuvarande vikarier — icke någon rätt till löneklassuppflyttning och placeras, där icke adjunktskompetens föreligger, en löneklass lägre än vikarierna. Härtill kommer, att biträdande lärare icke äro berättigade till rörligt tillägg och kristillägg. Även i övrigt ske vissa mindre jämkningar i löneklassplacering.

Nu angivna förändringar torde i stort sett icke öka statens och kommunernas utgifter för de högre kommunala skolorna. Då antalet adjunktskompetenta extra ordinarie lärare är ganska ringa, synes en kostnadsminskning snarare vara att motse. Endast erfarenheten kan dock ge besked på denna punkt.

I övrigt är att märka, att sneddningsförfarandet vid löneklassplacering är för vederbörande lärare något ogynnsammare än nuvarande tillgodoräkning av tjänsteår. Däremot komma såväl ersättning för sjukvårdskostnader, vilka enligt de sakkunnigas mening böra i sin helhet bestridas av statsmedel, som vissa medgivna ledigheter med delvis bibehållen lön att orsaka någon merutgift för statsverket.

I saknad av säkra hållpunkter vilja de sakkunniga inskränka sig till att framhålla, att det föreslagna nya avlöningsreglementet vid oförändrade statsbidragsgrunder i stort sett icke synes innebära någon nämnvärd ökning eller minskning av statens utgifter för de högre kommunala skolorna. I vart fall torde tills vidare — innan tillräcklig erfarenhet vunnits — anslagen för här ifrågakommande ändamål böra uppföras med de belopp, som skulle ha kommit i fråga om lönerreglering nu ej genomförts.

Hemställan.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna det av departementschefen förordade förslaget till avlöningsreglemente för de högre kommunala skolorna,

dels godkänna det av departementschefen förordade förslaget om uppräknings av ersättningen åt biträdande lärare vid de högre kommunala skolorna,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående förordats meddela

bestämmelser om avlöning åt lärare, som anmält, att han icke vill underkasta sig det nya avlöningsreglementets villkor och bestämmelser,

provisoriska avlöningsbestämmelser för budgetåret 1943/44 för övningslärare vid de högre kommunala skolorna samt

Kungl. Maj:ts proposition nr 166.

bestämmelser om provisoriskt dyrortstillägg och provisorisk avlöningsförstärkning under budgetåret 1943/44 åt vissa övningslärare vid nämnda skolor,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t

att förordna om tillämpning av avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna å lärare, vilken icke övergått till de provisoriska avlöningsbestämmelserna under budgetåret 1942/43 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor,

att utfärda de övergångsbestämmelser för här ifrågavarande befattningshavare, vilka kunna visa sig erforderliga utöver de övergångsstadganden, som innefattas i avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna, samt

att vidtaga de ändringar i gällande statsbidragsbestämmelser, som föranledas av föreskrifterna i avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna eller av vad eljest i det föregående förordats.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.